

SPECIAL
ZORG

Publieke zorg zorg dicht bij huis

Zorg is meer dan gezondheid
en veiligheid, zorg is ook welzijn

EEN SCHEPEN VOOR GEZONDHEID IN ELKE GEMEENTE

Dat is het gedroomde toekomstbeeld
van Jan De Maeseneer

BURGEMEESTER? DE JOB VAN JE LEVEN!

Toch is maar 16 procent
een vrouw

ANZEGEM – PÈRÈRÈ

De aftrap voor de stedenband
is gegeven

Juridisch advies met beide voeten op de grond

Rasschaert advocaten werkt uitsluitend voor lokale openbare besturen en non-profit organisaties in Vlaanderen en Brussel.

We vertegenwoordigen lokale besturen voor rechtbanken in gerechtelijke procedures en betwistingen. Ons kantoor treedt op als juridisch en strategisch adviseur en fungeert als hét aanspreekpunt voor al uw vragen en problemen. We zorgen voor de juiste opvolging en de inzet van de juiste expertise, ook in een multidisciplinaire context.

Hoe complex uw project ook is, wij geven u juridisch advies met beide voeten op de grond.

RASSCHAERT
ADVOCATEN

Juridisch advies en vertegenwoordiging
openbare besturen en non-profit.

www.rasschaertadvocaten.be

**Meester
Rasschaert
terug
naar school**

Wie stilstaat gaat achteruit.

Sedert 1 februari 2018 zijn we verhuisd naar de Schoolstraat 20 in Erpe-Mere.

Zo zijn we vlotter bereikbaar voor onze klanten en kunnen we u nog beter en sneller adviseren.

STEFAN DEWICKERE

Zorg
VOOR DE mens
centraal
BEGINT lokaal

Reageren?
Twitter met ons
mee op @vvsg en
@PVSchuylenbergh

Van lokaal sociaal beleid naar sociaal lokaal beleid

Het decreet over het lokale bestuur verscheen op 15 februari in het Belgisch Staatsblad. Met de integratie van gemeente en OCMW wil het goed hedendaags, sterk en efficiënt sociaal beleid tot stand brengen, geïntegreerd in het hele gemeentelijke beleid, zo lezen we in de memorie van toelichting. Het is geen geïsoleerd decreet, het past binnen een tendens om meer sociale verantwoordelijkheden aan de lokale besturen te geven. Het decreet lokaal sociaal beleid zegt het uitdrukkelijk en positioneert het lokale bestuur als regisseur van het lokaal sociaal beleid. De Vlaamse Wooncode duidt de gemeente als regisseur aan voor het lokale woonbeleid. De reorganisatie van de eerstelijnszorg in eerstelijnszones ziet het lokale bestuur als een onmisbare sturende partner. De buitenschoolse kinderopvang valt in de toekomst onder de volledige eindverantwoordelijkheid van het lokale bestuur. Het Wijk-werken – de opvolger van de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen – legt een sterke klemtoon op lokaal beleid en op samenwerking tussen gemeenten. Voor de opvang van asielzoekers en de integratie van erkende vluchtelingen nemen gemeenten en OCMW's al jaren hun verantwoordelijkheid op. Zelfs de sociale zekerheid wordt in de feiten deels een bevoegdheid van het lokale bestuur: meer en meer dichten de OCMW's de gaten in het stelsel van de werkloosheid, passen ze bij wanneer uitkeringen onder het leefloon liggen en geven ze aanvullende financiële steun omdat niemand van een leefloon menswaardig kan leven. Ook in een breder Europees en internationaal kader zien we dezelfde evolutie. Steeds meer is het aan de gemeenten om de samenlevingsproblemen van deze tijd aan te pakken. In zijn bekende werk *If mayors ruled the world* stelt Benjamin R. Barber onomwonden dat de natiestaten afgedaan hebben en de steden de bestuursvorm van de toekomst zijn. De duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties kijken uitdrukkelijk naar gemeenten en vormen een heel interessant kader voor lokale besturen om hun beleid de komende jaren op te enten. Het lokale bestuur heeft dus als meest burgers nabij bestuur een belangrijke sociale rol te spelen. Het lokale beleid komt tot stand in samenwerking met een netwerk van velen en met betrokkenheid van de inwoners. Het vertrekt vanuit de gedachte dat mensen sociale grondrechten hebben en elke overheid moet meewerken aan de realisatie daarvan. Het maakt het recht op een menswaardig bestaan concreet. Het lokale beleid van de toekomst zal dus sociaal zijn of niet zijn. Het gaat voortaan niet meer over lokaal sociaal beleid maar over sociaal lokaal beleid.

Onze campagne *Zorg voor de mens centraal, begint lokaal* past perfect binnen deze sociale opdracht. We gaan er in dit nummer van *Lokaal* uitgebreid op in. Als er iets sociaal is, dan is het wel de zorg voor mensen. Goede toegankelijke zorg, afgestemd op de lokale problemen en behoeften, het is een basisopdracht voor elk lokaal bestuur. Met deze campagne ondersteunen we de vele goede initiatieven van lokale besturen en prikkelen we hen met vernieuwende voorbeelden om lokale zorg te blijven ondersteunen.

Piet Van Schuylenbergh, directeur mens en OCMW's

inhoud

MAART 2018

special

Publieke zorg blijft nodig

Om mensen zolang mogelijk thuis te laten wonen, investeert Gent in publieke ouderenzorg. 'Bovendien is publieke zorg pluralistisch en garandeert ze een goede verhouding prijs-kwaliteit,' zegt OCMW-voorzitter Rudy Coddens. Een OCMW kan ook trendsetter zijn in de sector: 'We kunnen initiatieven ontwikkelen die niet meteen kostendekkend moeten zijn,' aldus Pascale Hulpiau, departementshoofd ouderenzorg.

22

BART LASYU

special

Wonen en zorg dicht bij elkaar houden

Omdat volgens de OCMW-secretaris Myriam Deloddere wonen een belangrijke parameter is voor welzijn, experimenteert Wervik al veertien jaar met een woonzorgzone en verschillende woonformules.

16

STEFAN DEWICKERE

38

DANIEL CHERMANTS

special

Bouwen aan kinderopvang, investeren in de toekomst

In een huiselijke sfeer kinderen opvangen en toch samenwerken met een collega was voor Kimberley een overtuigend argument om onthaalouder te worden. Meer en meer gemeenten ondersteunen deze vorm van groepsopvang.

Reportage

Burgemeester? De job van je leven!

Op de kieslijsten staan even veel vrouwen als mannen, maar er zijn slechts 37 procent vrouwelijke raadsleden, 35 procent vrouwelijke schepenen en zestien procent vrouwelijke burgemeesters. Die 48 vrouwen vinden het burgemeesterschap wel een topjob.

SDG's

Gendergelijk gemeentebestuur

Op alle niveaus worden inspanningen geleverd tegen het glazen plafond, de loonkloof en gendergeweld.

Mondiaal beleid

De aftrap voor de stedenband is gegeven

Het West-Vlaamse Anzegem trok op onderzoek in het Beninese Pèrèrè. Mogelijke domeinen voor samenwerking worden afval, burgerlijke stand en de uitwisseling tussen gemeentescholen.

Netwerk

Publieke zorg bindt ons

De Izegemse OCMW-secretaris Bart Desimpel is sinds 1 januari directeur van Zorg Izegem. Zijn deelname aan het leernetwerk is hem ondertussen goed uitgekomen, hij heeft vooral met de mensen van Leuven alles goed kunnen opvolgen.

vooraan

- 3 **Opinie**
- 6 **Kort**
- 14 **De Vrije Wil / Frieda Vandegaer**

special

- 16 **Interview met Rudy Coddens en Pascale Hulpiau: 'Publieke zorg blijft nodig'**
- 22 **Wonen en zorg dicht bij elkaar houden**
- 28 **Laten we opnieuw de bril van welzijn opzetten**
- 34 **Herentals: Kunstzinniger dankzij dementie**
- 36 **Morele dilemma's oplossen in zorg en welzijn**
- 38 **Bouwen aan kinderopvang, investeren in de toekomst**
- 40 **De toekomst van Jan De Maeseneer: Een schepen voor gezondheid in elke gemeente**
- 44 **Vrije tribune: Eerstelijnsgezondheidszorg in het hart van de gemeente**
- 46 **Sociaal contact belangrijker dan oogst**

actueel

- 50 **Burgemeester? De job van je leven!**
- 58 **Leiedal: Een coach voor energieneutraal verbouwen**
- 60 **De aftrap voor de stedenband Anzegem-Pèrèrè is gegeven**
- 64 **SDG / Gendergelijk gemeentebestuur**
- 66 **Leernetwerk / De opstart van een zorgvereniging**
- 68 **Agenda**
- 69 **Joblokaal**
- 70 **Burgemeester Triljoen**

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Pieter Plas, Bart Van Moerkerke, Jeroen Verelst **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Schaubroeck **MET DE STEUN VAN** Belfius en Ethias, partners van de VVSG **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, monika.vandenbrande@vvsg.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENTEN** Erika Dirickx, erika.dirickx@vvsg.be, T 02-211 55 07 **PRIJS ABONNEMENT** VVSG-leden: 70 euro (vanaf 10 ex. 57 euro), Niet-leden: 130 euro **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Mieck Vos, algemeen directeur VVSG **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Paviljoenstraat 9, 1030 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsg.be **CONTACT** lokaal@vvsg.be

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Praat mee over Lokaal met
#VVSGlokaal

Deel al waarop u fier bent op
#lokaalDNA

Volg ons op

kort

Per gemeente een algemeen en een financieel directeur

Tegen 1 augustus heeft elke Vlaamse gemeente een algemeen en een financieel directeur, die van daaruit ook het OCMW bedienen. Een handig document helpt de besturen om de overgang naar deze nieuwe situatie te organiseren.

STEFAN DEWICKE

Voor secretarissen of financieel beheerders die geen directeur worden, bestaat een regeling.

Op 15 februari werd het decreet lokaal bestuur gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad waardoor de overgangsregeling in werking is getreden die ervoor zorgt dat er uiterlijk tegen 1 augustus overal één algemeen directeur en één financieel directeur is voor gemeente én OCMW. De secretarissen en financieel beheerders die vandaag al beide besturen bedienen, stappen van rechtswege in de nieuwe functie. Zijn er twee titularissen, dan moet de gemeente een selectie organiseren, ofwel onder die twee, ofwel door een procedure waaraan ook an-

deren kunnen meedoen. En lukt het niet dit allemaal tijdig rond te krijgen, dan neemt op 1 augustus in elk geval een waarnemende titularis de functie op, en ligt de definitieve keuze bij de gemeenteraad die in 2019 aantreedt. Het decreet lokaal bestuur bevat daarnaast ook een garantieregeling voor de secretarissen of financieel beheerders die geen directeur worden. De federaties van gemeentesecretarissen, OCMW-secretarissen en financieel beheerders hebben de voorbije weken in overleg met de VVSG en de Vlaamse overheid gewerkt aan een

document dat de besturen via 85 vragen en antwoorden door de hele procedure loodst.

De VVSG werkte een voorbeeld van aanstellingsbeslissing uit voor de situatie waarin de gemeenteraad na een beperkte oproep tussen twee secretarissen kiest. Met de hulp van de VVSG maakte Jobpunt Vlaanderen een voorbeeld van functiebeschrijving voor algemeen directeur op. Een voorbeeld van functiebeschrijving voor financieel directeur volgt.

.....
marijke.delange@vvsq.be

TOT 15 MAART Inspraak voor tieners

Met de steun van de Vlaamse overheid begeleidt Kind & Samenleving vier participatieprocessen met een groep tieners tussen twaalf en zestien jaar, op maat van kleinere steden of verstedelijkte gemeenten. Hiermee proberen we (jonge) tieners een stem te geven in het beleid(splan) van deze lokale besturen. Gemeenten of jeugd(welzijns)organisaties kunnen zich kandidaat stellen via www.k-s.be.

Het Gemeentefonds verdeeld

Eind januari maakte de Vlaamse overheid de definitieve verdeling van het Gemeentefonds voor 2017 bekend. Via het Gemeentefonds ging er in 2017 een bedrag van 2.496.291.000 euro naar de Vlaamse gemeenten en hun OCMW's, of ruim 383 euro per inwoner. Wat een gemeente krijgt, hangt af van het totale bedrag van het Gemeentefonds, de score van

die gemeente op elk van de verdeelcriteria en de score van alle andere gemeenten op die criteria. Benieuwd naar wat uw gemeente krijgt in vergelijking met de andere gemeenten in absolute cijfers of procenten? Of per inwoner of per vierkante kilometer grondgebied? Lees het in de tabellen op www.vvsg.be of scan de QR-code.

.....
jan.leroy@vvsq.be

@JanLeroyVVSG

Inspectie in de kinderopvang

Vanaf 1 april 2018 gaat de Zorginspectie na of de kinderopvang van baby's en peuters een minimale pedagogische norm haalt. Bij een inspectiebezoek krijgen een of meer dimensies van pedagogische kwaliteit een score van 1 (onvoldoende) tot 4 (uitstekend). Bij een score 3 en 4 krijgt de opvang een waardering voor de geleverde kwaliteit. Bij een score 2 krijgt hij de vraag een inspanning te doen om de werking te verbeteren en elke score 2 te verhogen naar 3. De voorziening bepaalt zelf hoe ze verbeteringen organiseert en hoeft dit niet aan Kind en Gezin mee te delen. De Zorginspectie kan bij een opvolgingsbezoek wel navragen hoe het staat met de geleverde inspanningen. Haalt de voorziening slechts score 1, dan volgt een opvolgings-traject om de pedagogische kwaliteit te verbeteren. Verhoogt de score, dan stopt het opvolgingsproces. Als er geen verbetering is, volgt er een aanmaning. Dimensies zijn bijvoorbeeld het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, maar ook de emotionele en educatieve ondersteuning van het kind door de kinderbegeleider, de omgeving en de communicatie met de diversiteit van gezinnen. Om medewerkers voor te bereiden op het inspectiebezoek kan de voorziening het MeMoQ-instrument inzetten. Ter ondersteuning organiseert het VVSG-Steunpunt Kinderopvang een lerend netwerk Pedagogische Ondersteuning.

Het welbevinden en de betrokkenheid van het kind bepalen mee de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang.

DANIEL GEERAERTS

Het Ministerieel Besluit met de bepalingen over de pedagogische norm verscheen in het Belgisch Staatsblad van 7 februari 2018.
www.steunpuntkinderopvang.be

Wat heb je aan goede dienstverlening als je je doelgroep niet bereikt?

WELZIJNSHUIS VAREGEM

De VVSG bundelt tien lokale praktijken die inzetten op toegankelijke dienstverlening. Hoe breng je de dienstverlening bij burgers die er het meest behoefte aan hebben? Het Sociaal Huis van Oostende, de Kinderopvang van Asse, het Welzijnsonthaal van Turnhout en vele andere geven een inkijk in hun dagelijkse werking. Welke hindernissen hebben zij overwonnen en welke tips geven ze aan collega-besturen?

Vraag de brochure op bij jokevanreppelen@vvsq.be

België ziet begrotingstekort fors slinken. Uiteraard ook met dank aan de lokale besturen. @vvsq @vlofin @ECGvzw via @destandaard @petvanmechelen financieel beheerder van stad Zoutleeuw - Twitter 1/2

Polin geeft energie: sterke en hoopgevendende getuigenissen, empowerende boodschappen, eerlijke portretten. We mogen als vrouwen op onze manier aan politiek doen. We moeten het ook, over partijgrenzen heen. Bedankt @Assita_Kankol #Polin2018 @liescorneillie gemeenteraadslid Leuven - Twitter 7/2

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen zal het de komende maanden weer gaan over het belang van het lokale niveau. En hoezeer de lokale politici de vinger aan de pols houden in de Dorpsstraat, waar het echte leven plaatsvindt, ver weg van de ivoren toren van de Wetstraat. Het klinkt cliché. Dat is het soms ook, maar zoals het hoort bij elk goed cliché: er zit een grond van waarheid in.

Redacteur-commentator Pieter Lesaffer - Het Nieuwsblad 13/2

In Nederland zet de politie wel massaal in op sociale media. En met succes. Er bestaat zelfs een 'digitale wijkagent'. In Nederland patrouilleert de wijkpolitie dan ook op het internet, het online dorpsplein. @NadjaDS - Twitter 14/2

Gemeenten en ocmw's doen het beter op vlak van diversiteit dan het gemiddelde bedrijf in België. @PVSchuylenbergh op persconferentie #Werkbarometer2018 van @Trendhuis @vvsq - Twitter 15/2

De meerderheid van de nieuwkomers kunnen zich geen eigen woning veroorloven en het kwalitatieve huuraanbod is te duur. De overheid kan niet volgen. Als er geen oplossing komt, komen mensen in slechte woningen terecht. Ik verwacht dat OCMW's en socialehuisvestingsmaatschappijen in dat segment sterker zullen samenwerken met private ontwikkelaars. Als die hun kopers meer zekerheid op huurinkomsten kunnen geven, zijn ze ook bereid een aangepast product op de markt te brengen.

Stéphane Verbeek, voorzitter Voka Antwerpen-Waasland en ondervoorzitter Beroepsvereniging van de Vastgoedsector - Trends 15/2

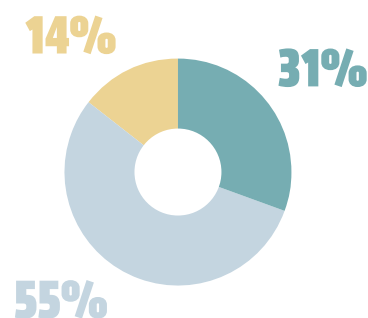

Eerste hulp bij overheidsopdrachten

Elke dienst, elke leidinggevende en elke verantwoordelijke van een lokaal bestuur wordt vroeg of laat (on-)rechtstreeks geconfronteerd met overheidsopdrachten. Dit boek gidst u door het kluwen van begrippen, regels, procedures en praktijken, en helpt u de termijnen te respecteren, procedures proactief in te plannen en juridische obstakels te anticiperen. De zevende uitgave is volledig aangepast aan de nieuwe wetgeving, en het register werd gevoelig uitgebreid.

- M. De Caster
- *Eerste hulp bij overheidsopdrachten: editie 2017*
- Uitgeverij Vanden Broele, Brugge
- 49 euro

Interessant om te weten Woonzorgcentra in Vlaanderen op 1 mei 2017

In ruim de helft van de Vlaamse gemeenten organiseert het lokale bestuur residentiële woonzorg voor ouderen.

Opmerking: in een aantal vzw-voorzieningen zal ook een samenwerking zitten met het lokale bestuur in de vorm van een privaatrechtelijke OCMW-vereniging, maar die kunnen we op dit moment niet uit onze cijfers halen.

78.732 aantal erkende woongelegenheden
43.252 vzw
24.187 publieke sector
11.293 commercieel

BRON: RIZIV

Week van de Korte Keten van 26 mei tot en met 3 juni

BART LASYU

Lokale producten in de kijker

Een picknick tussen de fruitbomen, een bezoek aan de boerderij, een fietstocht met een hoeve-ijsje, een boerenmarkt of een workshop met lokale producten, deze acties schitteren tijdens de **Week van de Korte Keten**, van 26 mei tot en met 3 juni. Dit gemeenschappelijk initiatief van de vijf provincies, de VVSG, Vlaanderen en het Steunpunt Hoeveproducten wil streek- en hoeveproducenten promoten. In de korte keten verkoopt de producent zijn landbouwproducten direct aan de consument, zonder tussenschakels. De landbouwer bepaalt zelf de prijs, de productiemethode en het aanbod, en de consument is verzekerd van verse producten van topkwaliteit. Korte ketens zijn te vinden in hoevewinkels, boerenmarkten, automaten, zelfoogst- en plukboerderijen, vleespakketten, boerderijen en voedselteams. Om die keten te promoten kunnen gemeenten ook proeverijen, kookworkshops of boerderijpicknicks organiseren of een fietstocht langs de lokale verkooppunten. Een extra grote boerenmarkt samen met Boeren & Buren of de Voedselteams en de lokale markt is een tof idee, naast natuurlijk boeren en burgers oproepen om een activiteit te organiseren die vermeld wordt in het gemeenteblad.

.....
 michael.moulaert@vvsb.be, www.weekvande Korteketen.be en Ann Detelder, weekvande Korteketen@ons.be

De VVSG draagt de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen op alle manieren uit.

BERT JANSSENS

VVSG is SDG-voice

De duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen krijgen langzaam maar zeker voet aan de grond, onder meer dankzij de inspanningen van de VVSG. Daarom heeft Marie-Christine Marghem, federaal minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling, de VVSG erkend als Voice voor de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's, naar de Engelse naam van de Verenigde Naties. Ze bevestigt hiermee het pionierswerk dat de VVSG samen met vijftig Vlaamse ge-

meenten doet om de zeventien SDG's uit te dragen en lokaal te vertalen in concrete maatregelen. Het gaat dan onder meer over een betere verstedelijking, armoedebestrijding, goede lokale dienstverlening en duurzame economische groei. De VVSG is verheugd over deze erkenning. In dit nummer kunt u op pagina 64 lezen hoe gemeenten de doelstelling gendergelijkheid omzetten in actie.

.....
hanne.albers@vvsb.be

‘We moeten het leren op de werkvloer meer kansen geven, vooral naar jongeren toe. Je moet niet alle fitnesses van de job al kennen voordat je eraan begonnen bent.’

Piet Van Schuylenbergh, VVSG-directeur Mens en voorzitter stuurgroep Diversity – Belga 15/2

16 gemeenten rond Gent richten gezamenlijke handhavingsscel op voor bouw- en milieuovertredingen <http://bit.ly/2o1HIL7> #milieuhandhaving #overlast #zwerfvuil #bouwovertrading @polinfo_nl – Twitter 16/2

Ik geloof dat decentralisatie een mooiere en stabielere toekomst kan bieden. In plaats van meer Europa is meer stadstaten een betere denkrichting. @GeertNoels – De Tijd en Twitter 16/2

In de toekomst koop je geen bakstenen, maar woonzekerheid in de vorm van aandelen binnen een wooncoöperatie. In het begin is dat voldoende om een studentenkot te kunnen betrekken, in de volgende fase van je leven kun je met je aandelen een grotere woning verwerven, want je hebt gespaard. Daarna wil je misschien weer kleiner gaan wonen, en op het einde van je leven naar een serviceflat verhuizen - allemaal binnen dezelfde woningcoöperatie. Dimitri Minten van RE-ST architecten – De Morgen 17/2

De Europese wetgeving maakt een zogenaamde voorbehouden concessie mogelijk, waardoor de gemeente de inzameling van textiel alsnog aan spelers uit de sociale economie kan toewijzen. Maar die voorwaarden zijn niet zo duidelijk. Private spelers spelen daarop in, passen hun statuten aan en doen alsof zij ook aan sociale tewerkstelling doen. Sofie Logie, advocate bij Publius – De Tijd 17/2

Lokale verkiezingen gaan over de leefbaarheid van een stad. Migratie is één aspect daarvan. Maar mobiliteit, cultuur en economie zijn even belangrijk. Guy Verhofstadt (Open VLD), Europees parlementslid en kandidaat voor de gemeenteraadsverkiezingen in Gent – Belga 18/2

Stadslandbouw moet persoonlijke belangen overstijgen en op gemeenschapsniveau durven te denken. Niet alleen 'Ik wil weten waar mijn groenten vandaan komen', maar ook 'Wat heeft een stad nodig?'. Vandaag leeft 12 procent kinderen in armoede en een op de tien volwassenen. Dan mag voedselbeleid niet alleen hip en gezellig zijn, maar moet het ambitieus durven te zijn. Sociologe Charlotte Prové (UGent, ILVO) – De Standaard 19/2

OpgewekTienen krijgt prijs

laureaat

Op 27 februari werden de Vlaamse cultuurprijzen uitgedeeld. Tienen gaat aan de haal met de Ultima-prijs van het lokale cultuurbeleid voor de open en onafhankelijke burgerbeweging OpgewekTienen die de stad wil 'opwekken': met het activeren van de reuzentraditie, met het mee organiseren van een parade met 400 figuranten en 10.000 bezoekers, met een door kunstenaars begeleide enquête over de toekomst van de stad, met een parkfestival, ruilkasten, een soepcafé, een volkstuinensite, verhalen over de stad, de Tiense Feestdag, een spellenclub, het StadsForum, De Langste Eettafel en Pand 10. Deze burgerbeweging is ontstaan in 2009 en ze wordt gedragen door 140 vrijwilligers. Bijzondere aandacht besteedt OpgewekTienen aan de participatie van kwetsbare groepen en buurten. Zo werd in Grimde, een stadswijk met een hoog percentage kansarmoede, in 2016 een volkstuinensite opgestart in samenwerking met onder meer Samenlevingsopbouw Vlaams-Brabant (RISO). OpgewekTienen maakte zo gezonde voeding toegankelijk voor een brede groep van mensen en creëerde extra groen en een nieuwe ontmoetingsplaats in deze industriewijk.

Een heel ander mooi staaltje is Pand 10, een open huis voor burger- en buurt-initiatieven, dat in juli 2017 het levenslicht zag. Het vormt tot 2019 een tijdelijke invulling voor het vroegere stationsbuffet.

www.opgewekTienen.be, www.pand10.be

Denk mee over het instrumentendecreet

Een gemeente is het bestuursniveau bij uitstek om uit te kiezen welke gebieden we nog ontwikkelen en hoe we dat doen om zo een duurzame samenleving te creëren. Zo is het aangewezen dat we meer of zelfs alleen nog bouwen in of vlak bij de kern, of dat we alleen nog bijkomende ontwikkelingen toelaten op plaatsen die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Zulke kerngerichte projecten stellen hoge eisen aan de publieke ruimte, want bewoners van bijkomende

woningen moeten ook voldoende groen en parkeer-ruimte hebben.

Op 12 januari keurde de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet betreffende het realisatiegerichte instrumentarium goed. Ook al werd de VVSG niet om advies gevraagd, toch willen we graag de mening van de gemeenten geven.

.....
Wilt u hieraan meewerken? Mail dan xavier.buijs@vvsg.be

#ZorgLokaal begint bij jou

In de zorg draait het om mensen. En goeie zorg begint dichtbij, in de eigen gemeente. Ben jij daar ook van overtuigd? Kom dan uit je stoel en word ambassadeur van #ZorgLokaal! In ruil krijg je van ons inspiratie en communicatiemateriaal.

.....
Meer info over de VVSG-campagne 'Zorg voor de mens centraal, begint Lokaal': www.vvsg.be, [zorg-en-welzijn, publiekezorg](http://zorg-en-welzijn.publiekezorg)

Alle producten worden met de hand vervaardigd door iemand met een verhaal, vandaar de naam People made.

Pop-upwinkel met sociale toets

De Diestsestraat in Leuven heeft er van 13 maart tot 7 april een shopadresje bij: de pop-upwinkel 'People made, echt waar!'. Een heel bijzondere winkel waar vijftien organisaties uit de sociale economie en de arbeidszorg samen hun creaties verkopen en hun diensten in de kijker zetten. In deze winkel staat niet de winst maar de maatschappelijke waarde centraal. De deelnemende organisaties streven ernaar topkwaliteit te bieden en rendabel te zijn. Sociale economie en zorginstellingen geven mensen nieuwe kansen. Alleen weet niet iedereen welke originele producten en diensten hieruit voortvloeien. Daarom besloten Leuven, Taskforce Spitsregio Leuven en de provincie Vlaams-Brabant samen een pop-upwinkel te installeren. Van het mooiste keramiek tot houten maatwerk, van tuinonderhoud tot fietsherstelling: sociale economie heeft meer in petto dan u denkt. Alle producten worden met de hand vervaardigd door iemand met een verhaal, vandaar de naam People

made. Ook de inrichting gebeurt door sociale-economieorganisaties als Wonen en Werken en Spit. Wonen en Werken fleurde de gevel op met een mooi geveltuintje. 'Dat is ook een manier om uit te pakken met wat Wonen en Werken te bieden heeft,' vertelt coördinator Jos Jacobs. 'Mensen kennen onze organisatie vooral van onze diensten voor lokale besturen en beseffen te weinig wat wij voor hen kunnen betekenen.' Koekjes en bier van De Winning, juwelen van 't Reva en Oostrem, cadeau-bonnen van Velo, IN-Z of restaurant De Heerlyckheid, kunstwerken van Den Ateljee en Hestia, zeepjes van Priesterdelle, kaarsen van De Vlaspit en Sonar, wenskaarten van Den Travak of kinderspulletjes van 't Collectief..., organisaties uit de sociale economie en zorginstellingen hebben veel in petto.

.....
Khadidja Ali Haimoud, khadidja@regioteam.be,
www.peoplemade.be

Politiek-ambtelijke verhoudingen in gemeenten

Sluiten de verhoudingen tussen het college van burgemeester en schepenen en de administratie in de Vlaamse gemeenten vandaag aan bij de verwachtingen die het Gemeentedecreet formuleert over zowel de versterking als de responsabilisering van de administratie? Welke factoren verklaren de huidige stand van zaken? Deze eerste grootschalige evaluatie van het Gemeentedecreet en de invloed ervan op gemeentebesturen is gebaseerd op enquêtes bij en interviews met lokale politici en ambtenaren. Het boek besteedt daarbij aandacht aan theorievorming en internationale tendensen, wat het een referentiepunt maakt voor gemeentebesturen, beleidsmakers en juristen die interesse hebben in en bezig zijn met organisatiemanagement en hervormingen binnen de publieke sector.

- S. Henneau
- *Politiek-ambtelijke verhoudingen in gemeenten*
- Uitgeverij Vanden Broele, Brugge
- 80 euro

TOT 26 MAART Ideale maten gezocht

Tussen weten en handelen zitten tal van praktische en financiële hindernissen die de transitie naar duurzaam ruimtegebruik zwaar op de proef stellen. Maar er bestaan witte raven. Heeft uw gemeente een ideaal duo schepen-ambtenaar? Nominer het dan voor de Grote Openruimtebeker. De jury beslist op 30 maart wie wint en eeuwige roem verdient, plus een podium op het openruimtecongres van VRP op 24 april.

www.vrp.be/gezocht-ideale-maten

Vernieuwd lokaal sociaal beleid?

Begin februari werd de opvolger van het decreet lokaal sociaal beleid van 2004 goedgekeurd. Ook in dit vernieuwde decreet blijft de strategische meerjarenplanning het instrument om lokaal sociaal beleid te voeren. De sturende rol van het lokale bestuur kan groter worden met de aangeboden regiemodellen, goed aangewend kan het bestuur zich hierdoor zelfs beter verbinden met de stakeholders. Dankzij die versterkte regie kunnen lokale besturen in samenwerking met mensen en organisaties uit tal van sectoren en beleidsdomeinen meer complexe problemen behandelen, ook als een ontokerde en integrale oplossing nodig is die vertrekt vanuit de grondrechten. Als regisseur maakt het lokale bestuur de netwerken sterker om complexe problemen te tackelen die één organisatie alleen niet kan oplossen. Nieuw is een Geïntegreerd Breed Onthaal, bestaande uit het netwerk van de Diensten Maatschappelijk Werk van de ziekenfondsen (DMW), de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW) en de OCMW's. Het wil mensen uit hun onderbescherming halen en de dienstverlening toegankelijker maken. Het is nog niet duidelijk hoe dat Geïntegreerde Brede Onthaal wordt georganiseerd.

In elf gemeenten lopen er al experimenten, de resultaten worden over een paar maanden gepresenteerd, net als het experiment van dat onthaal in werkgroeptrajecten.

Netwerkontwikkeling is het nieuwe codewoord, want dankzij het vernieuwde decreet kan er lokaal sociaal beleid gevoerd worden op een schaal die de grenzen van een gemeente overschrijdt.

Al is het nog niet duidelijk wat het verband is met de sociale huizen en de huizen van het Kind, toch behouden ze een belangrijke plaats in de beleidsvoering. Waar de sociale huizen al samenwerking hebben opgezet met de CAW's en de DMW's, vallen ze volgens ons samen. Waar dat nog niet het geval is, kunnen ze elkaar in elk geval versterken.

Het zwakke punt van het decreet is dat het zich nu beperkt tot welzijn, volksgezondheid en gezin. Ondanks inspanningen van de VVSG bleek er voor samenwerking vanuit meer beleidsdomeinen niet genoeg draagvlak binnen de Vlaamse regering. Dit is een gemiste

Netwerkontwikkeling is het nieuwe codewoord, lokaal sociaal beleid kan ook gevoerd worden op een schaal die de gemeentegrenzen overschrijdt.

STEFAN DEWILDE

kans en zelfs een achteruitgang, omdat de oude plannen voor lokaal sociaal beleid zich per definitie ook tot werken en wonen richtten. Daarom zal de VVSG zich om die raakvlakken bekommeren. Dat kan, want het geïntegreerde brede onthaal draagt die belofte in zich. Zo is er nu al onderzoek naar de rol van lokale besturen in slachtofferzorg of eerstelijns juridische bijstand.

Veel vragen zijn nog onbeantwoord, maar het is een mooie evolutie dat Vlaanderen de lokale besturen meer bij het welzijnsbeleid betreft. De VVSG hoopt dat de uitvoeringsbesluiten nog deze bestuursperiode worden geschreven, zodat het kaderdecreet realiteit wordt. Vanuit de VVSG geven we constructief mee vorm aan deze versterkte samenwerking tussen Vlaanderen en de lokale besturen.

.....
peter.cousaert@vvsb.be

TOT 4 APRIL

Buurten op den Buiten

De Koning Boudewijnstichting en de Vlaamse Landmaatschappij geven bewoners die in hun buurt of dorp met een project het leven willen verbeteren en de contacten willen bevorderen, financiële steun tot maximaal 5000 euro. Ook buurten of dorpen in stedelijk gebied maar met een landelijk karakter komen in aanmerking. Niet alleen bewoners, ook verenigingen, zorgvoorzieningen, gemeenten of OCMW's kunnen een project indienen.

www.kbs-frb.be, zoek op Buurten op den Buiten

Deel elektrisch wagenpark

Met enkele partners begeleidt autodelen.net de volgende twee jaar vijftien lokale overheden en vijftien bedrijven naar elektrisch autodelen via de E-deal. Het project is een onderdeel van het Vlaamse actieplan 'Clean Power for Transport' – een omzetting van een Europese richtlijn uit 2014 – en staat voor Elektrisch Delen van Eigen Auto's voor bedrijven en Lokale overheden.

Door een laadpaal te voorzien van twee laadpunten – één voor het publiek en één exclusief voor autodelen – kan de gemeente autodelen bevorderen. Daarnaast kan de eigen elektrische vloot gedeeld worden met het personeel en de buurtbewoners. Projectpartner The Shift onderzoekt hoe gemeenten de iets duurdere elektrische wagen voor een stuk kunnen terugverdienen via elektrisch autodelen.

Al veertien bedrijven en drie gemeenten hebben zich geëngageerd.

.....
bram@autodelen.net

MATEXI AWARD

VOOR HET MEEST VERBINDENDE BUURTINITIATIEF

Buurtontwikkelaar Matexi ontwikkelt duurzame buurten waar het goed wonen en aangenaam leven is. De baseline van Matexi is niet toevallig 'Welkom in de buurt'.

Om het buurtgevoel te stimuleren reikt Matexi dit jaar voor de derde keer de Matexi Award uit, de prijs voor het meest verbindende buurtinitiatief.

Maak je deel uit van zo'n initiatief of ken je zo'n project in de buurt? Organiseert je stad of gemeente zo'n initiatief? Schrijf je project dan zeker in **voor 15 april** op www.matexi-award.be

Welkom
in de
buurt.

De Vrije Wil

- **Naam** Frieda Vandegaer
- **Vrijwillig** chauffeur voor zorgvragers OCMW Holsbeek
- **Locatie** Holsbeek en omgeving
- **Frequentie** zo vaak mogelijk
- **Wat ik doe...** Ik vervoer cliënten van het OCMW die zorg nodig hebben, in heel Holsbeek en omstreken. Waar we zoal naartoe rijden? Naar het ziekenhuis voor een behandeling of onderzoek, naar de huisdokter of tandarts, kinesist of kapper. Samen met de andere vrijwilligers zorg ik er zo voor dat de OCMW-medewerkers gezinszorg bij thuisbezoeken meer tijd overhouden om met de mensen bezig te zijn. We maken hun zorgwerk wat lichter. Ik ben altijd beschikbaar.
- **Vrijwillig omdat...** Weet u dat ik zelf bij het OCMW werkte? Om gezondheidsredenen ben ik twee jaar geleden plots met dat werk moeten stoppen. Ik had het daar heel moeilijk mee. Aangepast werk vinden was een zware opgave, en ik ben ook geen type om alleen thuis te blijven zitten. Zodra het kon en mocht, heb ik me daarom aangemeld als vrijwilliger bij het OCMW. Dat is een heel gelukkige beslissing gebleken. Zo zie ik de collega's terug waarmee ik een band van jaren heb opgebouwd, en ook de mensen die ik vervoer, bezorgen me sociaal contact. Er gaat geen rit voorbij zonder een babbel.
- **Grootste voldoening...** Ik ben met de mensen bezig en voel me nuttig. Die mensen vervoeren is uiteindelijk een kleinigheid, zelfs al moeten ze naar het ziekenhuis in Leuven, Tienen of Aarschot. Ze mogen me elke dag vragen. Nu is het dikwijls maar één keer in de week, en zit ik me 's vrijdags af te vragen of ze me zullen opbellen of niet. Ik weet ook wel dat het niet altijd nodig is, maar ik doe het gewoon graag en kijk er echt naar uit.
- **Grootste uitdaging...** Voor mij is hier niks moeilijks aan, maar voor de mensen die ik moet vervoeren, soms wel. Zij hebben het er dikwijls moeilijk mee om hulp of zorg te moeten vragen, omdat ze altijd zelfstandig en op eigen kracht hebben geleefd.

LOKALE BESTUREN ZIJN ONMISBAAR OM ZORG IN ONZE SAMENLEVING GESTALTE TE GEVEN. ZE ZIJN NIET ENKEL REGISSEUR EN AANBIEDER, MAAR OOK VERNIEUWER. ZE ZETTEN INNOVATIEVE INITIATIEVEN OP DIE NIET METEEN KOSTENDEKKEND HOEVEN TE ZIJN EN DIE DUS (NOG) NIET INTERESSANT ZIJN VOOR PRIVATE SPELERS OP HET VELD. DAT WIL NIET ZEGGEN DAT LOKALE OVERHEDEN ALLES ZELF MOETEN DOEN. EEN EFFICIËNT EN EFFECTIEF BELEID VRAAGT SAMENWERKING MET VZW'S EN COMMERCIËLE PARTNERS OM AAN DE TOENEMENDE ZORGBEHOEFTE VAN INWONERS TEGEMOET TE KOMEN. OOK IN DE NAKENDE HERVORMING VAN DE EERSTELIJNS-GEZONDHEIDSZORG KUNNEN LOKALE BESTUREN VOLGENS DE SPECIALISTEN JAN DE MAESENEER EN BART CRIEL HET VERSCHIL MAKEN. **ZE HOPEN DAT GEZONDHEID EEN BELANGRIJK THEMA WORDT BIJ DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN IN OKTOBER.**

SPECIAL
ZORG

Publieke zorg blijft nodig

‘De rode draad in ons beleid is dat we oudere mensen zo lang mogelijk in goede omstandigheden thuis willen laten wonen. Een voldoende groot aanbod aan publieke zorg is daar een belangrijk element in. Dat wil niet zeggen dat we alles zelf moeten doen. We werken nauw samen met andere zorgaanbieders,’ zeggen **Rudy Coddens** en **Pascale Hulpiau**.

Pascale Hulpiau:
'We kunnen vernieuwende
zorginitiatieven ontwikkelen
zonder ons te moeten
afvragen of ze wel onmiddellijk
kostendekkend zullen zijn.'

Gent investeert in het publieke aanbod aan ouderenzorg. De voorbije jaren kwamen er een woonzorgcentrum en twee lokale dienstencentra bij. Het aantal assistentiewoningen van het OCMW nam fors toe. OCMW-voorzitter en schepen Rudy Coddens en departementshoofd ouderenzorg Pascale Hulpiau leggen uit waarom ze publieke zorg belangrijk vinden.

Rudy Coddens: 'Publieke zorg heeft een pluralistisch karakter, ze is neutraal, niet gebonden aan een zuil en het is niet haar doel winst na te streven. Daarbij aansluitend biedt publieke zorg de beste garantie voor een goede verhouding prijs-kwaliteit. Een ander punt is dat lokale besturen vaak voortrekker zijn in zorgvernieuwing. Wij investeren in innovatieve zorginitiatieven.'

Pascale Hulpiau: 'We zijn inderdaad trendsetters. We kunnen initiatieven ontwikkelen zonder ons te moeten afvragen of ze wel onmiddellijk kostendekkend zullen zijn. De kennis die we op die manier verwerven, delen we nadien met partners in Gent en de regio. Dat kunnen zowel andere besturen zijn als vzw's en commerciële spelers.'

Rudy Coddens: 'Andere organisaties die actief zijn in de ouderenzorg zoals vzw's hebben vaak geen financiële ruimte om vernieuwende initiatieven op te zetten. Een lokale overheid kan er wel middelen voor uittrekken. Dat is uiteraard een beleidskeuze. Gent heeft voldoende schaal om in zorginnovatie te investeren en we beschikken over de juiste mensen.'

STEFAN DEWICKE

Kunt u het aspect zorgvernieuwing met enkele voorbeelden verduidelijken?

Pascale Hulpiau: 'In het nieuwe woonzorgcentrum Zuiderlicht in Mariakerke kunnen drie doelgroepen met zeer specifieke zorgvragen terecht: mensen met jongdementie, oudere personen met een beperking en ouderen met een gestabiliseerde psychiatrische problematiek die voortdurend pendelen tussen een psychiatrisch ziekenhuis en de thuissituatie. Zij vragen een zeer individuele begeleiding en de inzet van personeel met specifieke competenties.'

Rudy Coddens: 'Een ander voorbeeld is groepswonen voor senioren. In het klassieke model van assistentiewoningen heeft iedereen een eigen appartement. Bij groepswonen heeft iedere bewoner wel een studio, maar zijn er ook gemeenschappelijke ruimtes en voorzieningen die ze samen beheren en waarover ze samen beslissingen nemen.'

Pascale Hulpiau: 'Een van de komende maanden gaan we van start met de mobiele mantelzorgwoning. Daarmee willen we een oplossing bieden voor het soms grote probleem van afstand tussen de zorgbehoevende en de mantelzorger. De mobiele mantelzorgwoning is een verplaatsbare unit die we bijvoorbeeld in de tuin van een zorgbehoevende plaatsen en waar de mantelzorger kan intrekken. Of omgekeerd kan de persoon die zorg nodig heeft, vlak bij de mantelzorger gaan wonen. De nabijheid van mantelzorg, gecombineerd met reguliere thuiszorg, kan ervoor zorgen dat iemand langer zelfstandig kan blijven wonen.'

Gent financiert die projecten zelf?

Pascale Hulpiau: 'Meestal is het cofinanciering. Voor het project Zuiderlicht bijvoorbeeld neemt Vlaanderen ongeveer dertig procent van de kosten voor zijn rekening, stad en OCMW zeventig procent. Voor het groepswonen voor senioren krijgen we steun van de provincie Oost-Vlaanderen.'

Rudy Coddens: 'Een voorwaarde voor de cofinanciering is dat we onze kennis delen met Vlaanderen en de federale overheid, maar ook met de andere spelers in het zorgveld.'

Dat vinden wij prima, want het is uiteraard de bedoeling dat vernieuwende initiatieven op termijn voldoende ondersteund worden, zodat ook anderen ze kunnen aanbieden. Wij kunnen onze middelen dan inzetten voor andere vernieuwende projecten.'

Pascale Hulpiou: 'Een mooi voorbeeld is het persoonlijk alarmsysteem. Vroeger moest een oudere twee mantelzorgers in de onmiddellijke omgeving hebben om een persoonlijk alarm te kunnen krijgen. In Gent vielen nogal wat mensen die het alarm nochtans goed konden gebruiken, daardoor uit de boot. Acht, negen jaar geleden heeft het OCMW een 24 uurspermanentie met professionals in het leven geroepen. Intussen zijn andere spelers gevolgd, zodat wij enkele maanden geleden hebben beslist ermee te stoppen. Onze rol is uitgespeeld. Wij bieden de service nog wel aan, maar dan via de reguliere diensten.'

Rudy Coddens: 'Heel concreet heeft het Wit-Gele Kruis nu een zorgcentrale, net als de vzw Thuiszorg, een samenwerking tussen Solidariteit voor het Gezin en Bond Moyson. Ons project liep destijds enkel in de omgeving van Ledeberg, de reguliere diensten organiseren het nu in een veel groter gebied. En wij maken als OCMW van hun diensten gebruik.'

Pascale Hulpiou: 'We willen geen concurrentieslag, we willen complementair zijn en kijken waar we extra stimuli kunnen geven.'

Rudy Coddens: 'Een ander voorbeeld van samenwerking zijn de sleutelkluisjes. We hangen die aan de voordeur van zorgbehoevende ouderen of in de hal van een sociaal appartementsgebouw. Er zit een sleutel van de voordeur in voor bijvoorbeeld de thuisverpleegkundige. De oudere persoon hoeft de deur niet zelf te komen openmaken en de thuisverpleegkundige verliest geen tijd met wachten. De particuliere thuiszorgdienst kan efficiënter werken, omdat wij investeren in de kastjes en het onderhoud, omdat wij de code beheren. We worden daar niet voor vergoed, maar we doen het voor de inwoners. De Gentenaar staat centraal in alles wat we doen.'

Moet publieke zorg kostendekkend zijn?

Rudy Coddens: 'Een woonzorgcentrum van het OCMW is niet kostendekkend, maar we kunnen alle kosten goed duiden. De voeding, het onderhoud, de gebouwen, de gewone verzorging, dat is allemaal wel kostendekkend. Maar het bestuur en het managementteam hebben wetens en willens keuzes gemaakt die meer personeelsinzet vragen. We investeren bijvoorbeeld extra in de animatie en de individuele reactivering van de bewoners, omdat de budgetten daarvoor te beperkt zijn. Ook voor psychologische ondersteuning zetten we extra mensen in boven op de personeelsnorm. We hebben per woonzorgcentrum iemand die de vele vrijwilligers begeleidt en hun inzet coördineert. En de kwalificatie van ons personeel is hoger dan wat volgens de erkenningsnormen nodig is en gesubsidieerd wordt. Als inrichter, als initiatiefnemer in de zorg willen we investeren in de hoop dat Vlaanderen in de toekomst iedereen die extra middelen geeft.'

Pascale Hulpiou: 'Door kennis te delen en te tonen wat we doen willen we dat het Vlaamse niveau zich bewust wordt van de bijkomende behoeften van de bewoners.'

Rudy Coddens: 'We hebben bijvoorbeeld tien lokale dienstencentra, in elk centrum werken een tiental voltijdse krachten. Vlaanderen subsidieert enkel een halftijds centrumleider. De stad en dus de Gentenaar betaalt het leeuwendeel van die dienstverlening. We doen dat omdat we oudere mensen zo lang mogelijk in goede omstandigheden thuis willen laten wonen. Dat is voor hen van zeer grote waarde. Maar het is ook een enorme besparing voor de bovenlokale overheid, omdat een opname in een ziekenhuis of een woonzorgcentrum wordt uitgesteld. Nog een voorbeeld. Woonzorgcentra zijn zeer sterk gebonden aan zorgprofielen. Mensen met een laag zorgprofiel opnemen – zoals iemand die het slachtoffer is van oudermishandeling of iemand van 95 jaar met een beperkte zorgvraag – past daar niet in. Een vzw krijgt daarvoor niet de financiële mogelijkheden. Wij kunnen hun wel een plek geven. We kunnen sociale omstandigheden laten meespelen, boven op het profiel.'

Pascale Hulpiou: 'En door ons grote aanbod kunnen we ook een oplossing op maat bieden. Een slachtoffer van oudermishandeling hoeft niet noodzakelijk naar een woonzorgcentrum, misschien is een assistentiewoning met voldoende omkadering beter.'

Heeft een lokaal bestuur op een of andere manier invloed op bijvoorbeeld de dagprijs van een woonzorgcentrum van een vzw of een commerciële speler?

Rudy Coddens: 'Toch wel, en willen wegen op de prijszetting is een bijkomende reden om als lokale overheid zorg te blijven aanbieden. Omdat we zelf aanbieder zijn, weten we wat er financieel kan en wat niet, we weten wat iets kost. We proberen de toegankelijkheid van zorg maximaal te garanderen voor iedereen, en we proberen op de betaalbaarheid bij andere spelers te wegen. Onder de dagprijs van assistentiewoningen bijvoorbeeld vallen het gebruik van de woning en de wettelijk voorziene assistentie. Als die dagprijs niet hoger is dan 33 euro, dan geven wij een financiële tegemoetkoming aan de oudere bewoner die een laag inkomen heeft, zowel voor onze eigen assistentiewoningen als voor de erkende assistentiewoningen van vzw's en commerciële spelers. Het gaat over een leefgeld van 780 euro nadat de kosten van de dagprijs en de vaste kosten zijn betaald. Nu

STEFAN DEWICKERE

Rudy Coddens: 'We werken met alle organisaties uit het middenveld samen, we zijn een neutrale gesprekspartner. We zoeken partnerschappen en versterken elkaar.'

stellen we vast dat verschillende vzw's en private initiatiefnemers een deel van de infrastructuur die ze aan het bouwen zijn onder de dagprijs van 33 euro willen houden. De lokale overheid werkt dus prijsregulerend. Hetzelfde geldt voor de woonzorgcentra. In alle erkende voorzieningen met een dagprijs die maximaal tien procent hoger ligt dan onze marktconforme dagprijs van afgerond 56 euro, geven wij een tegemoetkoming aan bejaarden met een laag inkomen. We laten de oudere die het niet kan betalen dus de vrije keuze van woonzorgcentrum. Tot op zekere hoogte, natuurlijk, want het is niet de bedoeling dat we de luxevoorzieningen ondersteunen.'

Pascale Hulpiau: 'Iedereen heeft recht op een degelijke eenpersoonskamer en goede verzorging tegen een betaalbare prijs. Andere aanbieders houden daar echt rekening mee in hun prijszetting.'

In 2002-2003 heeft Gent de dienst gezinszorg geprivatiseerd. Waarom is dat gebeurd?

Rudy Coddens: 'We bieden geen reguliere thuiszorg meer aan, dat klopt. We vonden dat er voldoende andere organisaties waren die dit goed deden. Maar we hebben nog altijd complementaire zorg. Vanuit de lokale dienstencentra bieden we crisiszorgondersteuning die niet in het takenpakket van de andere spelers zit of waarop zij onvoldoende snel kunnen inspelen. Die extra taken financieren we zelf, dat zijn niet-gesubsidieerde uren.'

Pascale Hulpiau: 'We nemen de crisishulp op als er zeer snel zorg nodig is. Daarnaast bieden we thuiszorg aan mensen die te kleine pakketjes nodig hebben, een uur per week of om de twee weken. En in zeer complexe dossiers, bij mensen die zorg vermijden bijvoorbeeld of bij ouderen die in een sterk vervuilde woning leven, staan we in voor de eerste fase van ondersteuning. Met andere stadsdiensten proberen we eerst de

zaken op orde te brengen, voor een structuur te zorgen en goede afspraken te maken. Als dat gebeurd is, is er een warme overdracht naar de reguliere thuiszorg. Door de geprivatiseerde thuiszorg missen we in ons aanbod een schakel in het zorgcontinuüm, maar we proberen dat te compenseren door goed samen te werken met de reguliere thuiszorgdiensten. We zijn complementair.'

Rudy Coddens: 'Die nauwe banden met het werkveld maken het ons mogelijk onze regie beter te voeren. Is er een vraag van een zorgbehoevende, dan kijken we wat we zelf kunnen doen, wat partners kunnen doen. We werken met alle organisaties uit het middenveld samen, we zijn een neutrale gesprekspartner. We zoeken partnerschappen en versterken elkaar. Zo verzorgt een vzw vanuit haar woonzorgcentrum de assistentie in onze assistentiewoningen aan de Sint-Antoniuskaai, omwille van de nabijheid. Om dezelfde reden verlenen wij assistentie in sociale assistentiewoningen van een private socialehuisvestingsmaatschappij.'

Waarom kiest Gent niet voor de oprichting van een zorgbedrijf?

Pascale Hulpiau: 'Verzelfstandiging is geen doel op zich. Het belangrijkste zijn onze doelstellingen en hoe we die het best kunnen realiseren. In de toekomst zullen we misschien een zorgbedrijf oprichten, zeg nooit nooit, maar nu zien we er de voordelen niet van.'

Rudy Coddens: 'Ik kan begrijpen dat verschillende openbare besturen samen een zorgbedrijf oprichten om de publieke zorg in stand te houden, om investeringen te doen, om expertise op te bouwen. In Gent bestaat dat probleem van schaalgrootte niet. Voor een zorgbedrijf kiezen om de publieke zorg uit te besteden aan andere spelers vind ik geen goede oplossing. Publieke zorg blijft nodig.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

BETALEN

Pincode vergeten :-(
Toch betalen! :-)
#lekkermakkelijk
#modernegemeente

Bij de steden en gemeenten dienen de bezoekers regelmatig op de diverse dienstafdelingen betalingen uit te voeren. Om het betaalgemak te vergroten en de liquiditeitsstromen inzichtelijker te maken werd JCC-Betalen ontwikkeld. Met JCC-Betalen kunnen de lokale besturen en hun afdelingen de kwaliteit van hun (online) afrekeningen optimaliseren. Hierdoor nemen de administratieve handelingen voor uw medewerkers af. Maar we kijken verder! JCC-Betalen is ook klaar voor het contactloos betalen met de bankkaart. Zo zorgen wij met onze oplossingen en kennis ervoor dat u op een efficiënte wijze kwalitatieve dienstverlening kunt blijven aanbieden die precies aansluit bij de wensen van uw burgers en medewerkers. Vandaag en morgen.

jccsoftware
let's get it together!

+31 (0)541 62 70 62 • info@jccsoftware.nl • www.jccsoftware.be

BARTLASUY

BARTLASUY

Wonen en zorg dicht bij elkaar houden

Wervik is sinds 2004 voorloper met het concept van de woonzorgzone. Binnen een centraal gebied in de gemeente zijn aangepaste woonvormen, zorgdiensten én het openbaar domein zo op elkaar afgestemd dat inwoners die zorg nodig hebben, tegelijk zo lang en comfortabel mogelijk zelfstandig kunnen wonen, in hun onderhoud kunnen voorzien en deel kunnen nemen aan gemeenschapsactiviteiten. Wervik start nu in deelgemeente Geluwe met een tweede woonzorgzone en heeft er ook een nieuwe succesvolle woonvorm bij: het kot- of groepswonen voor ouderen.

De woonzorgzone blijft inspireren en lokte sinds de start ruim 1200 nieuwsgierige bezoekers van heinde en verre naar de West-Vlaamse grensstad. Het is de integrale benadering van zorgverstrekking die het succes van de woonzorgzone maakt: het investeren in vele elementen tegelijk – zowel verlieslatende als winstgevendende – om een totaalervaring van zorg te kunnen bieden waarvan burgers beter worden. ‘Dat is met een de *unique selling proposition* van de publieke zorg, waarmee lokale overheden voor inwoners het verschil kunnen maken.’ Myriam Deloddere zal het meermaals benadrukken. Zij zette als OCMW-secretaris met de steun van een geëngageerde OCMW-raad de woonzorgzone in gang, en is ook directeur van het nieuw opgerichte Woon- en Zorgbedrijf van Wervik. ‘Ik kan met een gerust hart zeggen dat ouderen zich goed voelen in onze stad.’

Aangepast wonen, zorg binnen bereik

Een nabij zorgaanbod dat inspeelt op de doelstelling ouderen en zorgbehoevenden zo lang mogelijk thuis te laten wonen, dat is de grondgedachte van de woonzorgzone. In Amsterdam werkte Jeroen Singelenberg de criteria voor de ontwikkeling van zo'n zone uit: een afgebakend gebied met aangepaste woonvormen op redelijke afstand van een centraal zorgkruispunt, in een veilige omgeving en met een verhoogd aanbod van diensten aan huis. Die criteria bleken in grote mate toepasbaar op en haalbaar in Wervik. Met de centrale site van het Sint-Janshospitaal als vertrekpunt, waar ook het woon- en zorgloket van het OCMW is gevestigd, was een straal van 750 meter eromheen ideaal voor de afbakening van de woonzorgzone. Binnen dat gebied beheerde het lokale bestuur naast twee woonzorgcentra al flink wat seniorenwoningen, serviceflats en ook sociale huurwoningen.

‘Huisvesting is een van de belangrijkste parameters voor welzijn,’ vindt Myriam Deloddere. ‘Ik ben er geen voorstander van om de functie van het lokale bestuur op dat vlak te beperken tot de regie. Woningen in eigen beheer geven de gemeente een krachtig instrument om zelf beleid omtrent levenslang wonen en publieke zorg te voeren. In de sociale huisvesting zijn we door verstandig gebruik van subsidies sterk gegroeid – met 13% sociale woningen in Wervik is de grens daar wel bereikt. Door democratische huurprijzen maken we de huurmarkt toegankelijker, terwijl onze technische dienst het patriomonium in goede staat houdt. Tegelijk zijn we blijven pleiten voor een toename van aangepaste woonvormen, om ouderen die niet zwaar zorgbehoevend zijn – de O’s en de A’s op de zogenaamde Katz-schaal – zolang mogelijk uit het woonzorgcentrum te houden. Dat heeft geleid tot een gemeentelijk toewijzingsreglement waarbij veel sociale woningen voorbehouden worden voor bejaarden. Ook de socialehuisvestingsmaatschappij van ons grondgebied is daarvoor gewonnen, want ouderen zijn doorgaans gemakkelijke en brave huurders.’ Bij de bouw of aanpassing van wooneenheden hanteren stad en OCMW een aantal basiscriteria en richtlijnen voor ‘levenslang wonen’: de afwezigheid van trappen naar de ingang, een voordeur van minstens 90 centimeter breed, verlichting bij de deur, een droog gangpad van 1,1 meter breed aan de buitenkant en stopcontacten op 1 meter hoogte maken de woning rolstoeltoegankelijk, rolluiken zijn elektrisch bedienbaar, de douche is een inloopmodel enzovoort. ‘Wanneer wij bouwen, volgen we die criteria grotendeels,’ zegt Myriam Deloddere, ‘ook al verhoogt dat de bouwkosten met tien procent. Privépartners gaan daar jammer genoeg niet altijd in mee. Het zou goed zijn als er op dat vlak een wettelijke verplichting kwam.’

Nieuw: groepswonen

Toen twee jaar geleden een oude rusthuisafdeling in het Sint-Janshospitaal vrijkwam, deed de kans zich voor om met een aangepaste invulling van de ruimte een nieuwe woonvorm te testen: het kot- of groepswonen voor ouderen. De leegstaande verdieping werd omgevormd tot een negental afzonderlijke studio’s met gemeenschappelijke delen zoals een sanitair blok, een keuken en was- en bergruimtes. De voormalige verpleegpost werd een eetzaal. Eén bijkomende kamer kan worden gereserveerd voor logerende familieleden, in een andere ruimte kan men eigen bezoek ontvangen.

De bewonersgroep bestaat voor het grootste deel uit bejaarden, maar in het pand wonen ook enkele jongere mensen met psychosociale problemen of mentale achterstand. ‘Wat begon als een experiment, bleek verbazend goed te werken,’ vertelt Myriam Deloddere. ‘Gaandeweg merkten we dat die twee doelgroepen vanzelf samen gingen zitten in de gemeenschappelijke ontmoetingsruimte. De ouderen hebben tijd zat en houden ervan om de jongeren te bemoederen, aan te porren en advies te geven. De jongeren appreciëren dat, doen regel-

matig boodschappen en huishoudelijke karweitjes voor de senioren. Ze koken samen. In dat groepsproces zie je nieuwe vormen van zorg en hulpverlening ontstaan, over de leeftijds-grenzen heen.’

Jongdementerenden vormen de nieuwste categorie van bewoners in het groepswonen. Wat ze gemeen hebben met hun bejaarde huisgenoten, is dat ze nog niet naar het woonzorgcentrum hoeven of willen. ‘Eén bewoonster is zelfs 95, en met geen stokken naar het rusthuis te krijgen,’ lacht Myriam Deloddere. ‘Met de gemeenschappelijke ruimten en activiteiten in groepswonen sla je een brug tussen alleen wonen en wonen in een woonzorgcentrum. Iedereen eet er trouwens samen, voor het sociaal contact. Na verloop van tijd wou geen enkele bewoner nog maaltijden in de eigen kamer eten. Het is een woonvorm die zal groeien en waarmee we – alleen of in samenwerking met de privésector – een zinvolle invulling kunnen geven aan grote panden die leeg komen te staan.’ Ook OCMW-voorzitter Sonny Ghesquière is overtuigd; hij is een groot bezieler van het volgende project voor groepswonen, dat samen met een aantal nieuwe seniorenwoningen in de steigers staat.

Van noodcentrale tot sneeuwtelefoon

Terug naar de organisatie van de woonzorgzone, waar een uitgebreid dienstenaanbod er mee voor zorgt dat inwoners zolang mogelijk hun eigen boontjes kunnen doppen. De meest ‘urgente’ van die diensten is het noodoproepsysteem, waarop 59 woningen in de zone zijn aangesloten met een spreek-luisterverbinding. Informatie over de bewoners en hun zorgbehoeften is vooraf geregistreerd bij een huisbezoek met een intakegesprek. In het centrale zorgkruispunt staat een zorgteam permanent paraat om na een druk op de noodknop uit te rukken en binnen vijftien minuten bij de zorgvrager te staan. Ook bewoners net buiten de zone vragen nu steeds meer om een aansluiting op het systeem. Dat kan, maar ze moeten er wel een iets langere reactietijd bij nemen. De zorgcentrale van het Sint-Janshospitaal biedt daarnaast nachtopvang aan als een vorm van herstelverblijf: inwoners kunnen er voor 30 euro overnachten, krijgen lichaamsverzorging, een avondmaal en een ontbijt, waarna de mindermobielen centrale hen terug naar huis brengt. Oudere dames die ’s avonds bang zijn om alleen te zijn, mensen die net ontslagen zijn uit het ziekenhuis maar nog nazorg kunnen gebruiken, of jongdementerenden maken regelmatig van de nachtopvang gebruik. Overdag wonen ze probleemloos alleen. Het gaat om een niet-gesubsidieerde zorgdienst, waarin het lokale bestuur zelf investeert. Aan het centrale loket kunnen mensen terecht met al hun vragen over wonen en zorg. ‘Vanuit de één-loketgedachte verstrekken we daar ook informatie over het aanbod van de private zorgverleners, met wie de verhoudingen overigens goed zijn,’ zegt Myriam Deloddere. ‘Toegegeven, het lijkt alsof we op die manier tegelijkertijd initiatiefnemer en regisseur spelen. Maar we houden die functies goed gescheiden.’ Een

BART LASUY

Myriam Deloddere:

‘Woningen in eigen beheer geven de gemeente een krachtig instrument om zelf beleid omtrent levenslang wonen en publieke zorg te voeren.’

telefonisch callcenter brengt ook alle vragen en oplossingen van inwoners samen op één punt. Tijdens de daluren belt het OCMW regelmatig de cliënten zelf op om te peilen naar hun tevredenheid over de dienstverlening.

Wezenlijk is dat het aanbod van diensten die aan huis kunnen worden geleverd, sterk ontwikkeld is. Zo kunnen bewoners binnen de zone een beroep doen op strijk-, schoonmaak- en klusjesdiensten aan huis. Ook warme maaltijden worden door het woon- en zorgbedrijf aan huis geleverd. Aangepast vervoer wordt geregeld via de mindermobielen-centrale, de verhuis- en recyclagedienst helpt bij – de naam zegt het zelf – verhuizingen en bij het wegbrengen van afval naar het recyclagepark, de retouchediens herstelt kleren voor een prikje. Het lokale bestuur voert de regie voor de levering van boodschappen door inwoners in contact te brengen met handelaars die boodschappen aan huis willen brengen. De sneeuwtelefoon helpt bewoners die de sneeuw op hun stoep niet zelf kunnen ruimen.

BART LASUY

‘Eenzaamheid blijft een belangrijk aandachtspunt,’ aldus Myriam Deloddere. ‘Daar werken we aan op verschillende manieren. Een voltijds polyvalent medewerker organiseert activiteiten voor de klanten van de woonzorgzone, in de collectieve ontmoetingsruimten op diverse locaties. De bewoners leren zo gaandeweg alle sites in de zone kennen, en ook elkaar. Ook de maaltijdbedeling en de noodhulpverlening aan huis zijn belangrijke instrumenten om signalen van

BENOR

TROUW AAN KWALITEIT
LA QUALITÉ EN CONFIANCE

Uw project verdient een integraal kwaliteitsbeheer, van grondstof tot afgewerkt product.

BENOR • Lombardstraat 42 • 1000 Brussel • Tel: 02 511 65 95 • www.benor.be • info@benor.be

In de woonzorgzone werd een 'voetgangerscirkel' ingericht, een route die langs de belangrijkste diensten en handelszaken loopt en die minder mobiele mensen en bejaarden toch zelfstandig kunnen afleggen.

eenzaamheid of andere problemen op te vangen. Daarnaast schakelden we onze gemotiveerde vrijwilligers in om aan iedere 80-plusser een bezoek te brengen. Hetzelfde zullen ze nu doen bij de 70-plussers. Ten slotte ben ik er fier op dat ons woon- en zorgbedrijf met eigen middelen een voltijds psychologe in dienst heeft genomen, die bewoners met depressieve klachten kan bijstaan.'

Voetgangerscirkel

Een toegankelijk en veilig openbaar domein is op zich nog een essentieel criterium voor een woonzorgzone. Het stadsbestuur maakte daar in het centrumgebied van Wer-
vik extra werk van. Bij de aanleg en het herstel van straten is er consequent aandacht voor de plaatsing van zitbanken, stoepen worden voldoende breed gemaakt voor rolstoelen en kinderwagens, obstakels worden zoveel mogelijk weg-
gewerkt, straatverlichting is adequaat, camera's verhogen het veiligheidsgevoel. In de woonzorgzone werd een zogenaamde voetgangerscirkel ingericht, een route die langs de belangrijkste diensten en handelszaken loopt en die minder mobiele mensen en bejaarden toch zelfstandig kunnen afleggen. 'Mensen met een rollator kunnen bijvoorbeeld zelf naar de post en komen voorbij een bakker, een slager, een drankgelegenheden, en natuurlijk het woon- en zorgloket,' zegt Myriam Deloddere. 'Langs die route kun je voorzien in je eigen levensonderhoud, ook als je minder goed te been bent.' De jaarlijkse sneukeltocht langs de voetgangerscirkel, met streek-eigen hapjes en drankjes, brengt telkens een massa deelnemers op de been en is een sociaal gebeuren op zich.

Publieke zorg biedt meer

Voor Myriam Deloddere bewijst het succes van de woonzorgzone – de aangepaste woonvormen zitten helemaal vol, nieuwe staan op stapel samen met een tweede woonzorgzone in Geluwe – dat een lokaal bestuur met visie en met degelijke zorg op maat een grote impact kan hebben op de levenskwaliteit van mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden.

'De woonzorgzone biedt een totaaloplossing, met invloed op alle levensdomeinen van de burger en met een groot bereik voor zeer veel mensen,' zegt ze. 'Het welslagen van de woonzorgzone is de verdienste van het politieke bestuur: de raadsleden van zowel meerderheid als oppositie zijn zeer begaan en constructief, en dat dwingt respect af. Het lokale bestuur opteert ervoor op deze manier sociaal beleid te voeren. Investeren in menswaardige zorg betekent ook lokale tewerkstelling, en dus investeren in het lokale bestuur zelf.'

'Ruim 30% van het kiezerspubliek bestaat straks trouwens uit 65-plussers: waarom zouden bestuurders dan niet in zorg willen investeren?', voegt Myriam Deloddere glimlachend toe. 'Wij ambtenaren kunnen er dan weer voor zorgen dat de administratieve en de zakelijke kant nog efficiënter wordt afgehandeld, met meer transparantie en minder overheadkosten. Met de oprichting van ons nieuwe woon- en zorgbedrijf zetten we een flinke stap in die richting. En ook onze samenwerking met andere OCMW's binnen de W13-vereniging draagt daar sterk toe bij.'

Epiloog: en het woonzorgcentrum?

Wie bij het lezen van dit stuk het woonzorgcentrum vooral is gaan zien als 'place not to be', raden we binnen dezelfde woonzorgzone een bezoek aan WZC Het Pardoën aan. De moderne maar warme inrichting lijkt er in alles op gericht via maximale 'kijk-ervaring' de innerlijke beleving van de veelal zwaar zorgbehoevende bewoners zo aangenaam en gevarieerd mogelijk te maken. Eén helft van het gebouw aan de Leieboorden biedt op de verschillende verdiepingen een majestueus uitzicht op de rivier, en verder op Frankrijk aan de overkant. Vanuit de mooie cafetaria in de andere vleugel kunnen bewoners door grote ramen van dichtbij de beweging op het plein voor de Sint-Medarduskerk volgen. Aan de binnenzijde is er veelvuldig zicht op de binnenkoer, waar een grootse muurschildering de ogen ruimschoots de kost geeft. De stedelijke kinderopvang is geïntegreerd op de begane grond van het woonzorgcentrum. Georganiseerde activiteiten brengen de ouderen en de kinderen regelmatig met elkaar in contact. En door het raam kunnen de senioren de kinderen zien spelen in de speeltuin. Het maakt Het Pardoën tot een even bijzondere als uitnodigende verblijf- en woonplek. ■

PIETER PLAS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Myriam Deloddere schreef over de woonzorgzone het boek *Een woonzorgzone loont!*, uitgegeven bij Vanden Broele in 2016.

Het gamma van Stradus Infra, fabrikant van prefab betonproducten, leent zich perfect voor de inrichting van begraafplaatsen volgens de hedendaagse visie waarbij groen en parkbeleving centraal staan.

O oplossingen voor de **TOTAALINRICHTING** van hedendaagse **BEGRAAFPLAATSEN**

Funeral Care, een antwoord op de vraag naar nieuwe manieren van herdenken

Funeral Care

Een breed aanbod met specifieke oplossingen waarbij asbewaring in urnen en asverstrooiing centraal staan. Het omvat zowel elementen voor de modulaire samenstelling van urnenmuren (columbaria), urnenkelders als herdenkingszuilen.

Memento voor eenvoud en ontwerprijheid

De nieuwe Memento is een samengesteld element bestaande uit 7 nissen met een hedendaagse vormgeving. De grootte van de elementen laat toe te spelen met de compositie en biedt een ruime vormelijke ontwerprijheid.

Combineer en creëer een harmonieuze en rustgevende inrichting

Het aanbod van Stradus Infra bevat o.a. ook stenen en tegels, straatmeubilair, keerelementen, vloerplaten en maatwerkoplossingen. Perfect voor de totaalinrichting van uw begraafplaats.

Designtegels voor een persoonlijke toets

Onze designtegels die volledig naar wens gepersonaliseerd worden, brengen sfeer of geven een persoonlijke toets voor de nabestaanden.

Meer info over onze producten vind je op de website:
www.stradusinfra.be

STRADUSINFRA
Inspiring public places

Laten we opnieuw de bril **van welzijn opzetten**

Voor Nathalie Vallet en Mieke Vogels moet publieke zorg een prominente rol in onze samenleving vervullen. Daarvoor slopen ze heilige huisjes en doorbreken ze dominante mythes. Hun verhaal gaat over macht, geld, welzijn maar vooral over eigenheid behouden.

Nathalie Vallet: 'Je mag van de profitsector niet verwachten dat ze zorg als basisrecht voor iedereen garandeert.'

Mieke Vogels & Nathalie Vallet

Mieke Vogels studeerde politieke en sociale wetenschappen aan de Universiteit Antwerpen. Ze was achtereenvolgens lid van de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers, schepen voor milieu, ruimtelijke ordening en groenvoorziening in de Stad Antwerpen, Vlaams minister van welzijn en gezondheid en Vlaams volksvertegenwoordiger.

Professor Nathalie Vallet is vice-decaan van de faculteit ontwerpwetenschappen en werkt als lesgever en senior-onderzoeker aan deze faculteit en aan de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen, alsook aan de Master Publiek Management en de Expert Classes Social Profit Management van de Antwerp Management School.

‘Sluipend wordt de vermaatschappelijking van de zorg in ons welzijnsbeleid geïnstalleerd. Zorg moet plaatsvinden in de eigen omgeving, want het is niet haalbaar, betaalbaar of wenselijk alle zorg professioneel te beantwoorden, zo staat in de welzijnsnota’s. Alleen zijn de voorwaarden daarvoor vandaag absoluut niet ingevuld,’ zegt Mieke Vogels. ‘Dit beleid vertrekt van een gezin in de jaren zestig, met een kostwinner en een thuiswerkende vrouw die voor haar kinderen zorgt en voor haar ouder wordende ouders. Nu is de realiteit anders. Steeds meer mensen, ook ouderen, zijn alleenstaand. Kinderen werken tot hun 67ste en hebben geen tijd om permanent voor hun ouders te zorgen. De vraag naar mantelzorg blijft stijgen, terwijl er elk jaar minder mantelzorgers zijn. We zitten met een vergrijzing in de vergrijzing.’ Als de vermaatschappelijking van de zorg niet beter gekaderd wordt, vreest Mieke Vogels voor een trek-je-planbeleid dat ouderen nog eenzamer maakt.

De heilige huisjes

‘Als we zorg in de eigen omgeving moeten organiseren, zijn de lokale besturen aan zet,’ zegt Mieke Vogels die vindt dat deze dan moeten bepalen waar zorg nodig is. Die zorgplanning zal per wijk anders zijn: ‘Er is een wereld van verschil tussen de zorgbehoeften van ouderen in een verstedelijkte wijk als Borgerhout en die in een afgelegen verkaveling in Poperinge. Daarom moet elk lokaal bestuur decretaal de verantwoordelijkheid én de middelen krijgen om die regie te voeren. Toen ik OCMW-raadslid was in Antwerpen, probeerden we in een aantal wijken al wie met zorg bezig was aan tafel te brengen. Sommigen stuurden hun kat.

Het leverde hun meer op via hun zuil en hun minister voor meer bedden en meer middelen te lobbyen, dan naar zo’n lokaal zorgoverleg te komen.’ Dat wijkplanning een optie is, zien we in de Rozenweg. Op nummer 14 woont een oudere dame met beginnende dementie. Ze wil zo lang mogelijk thuis wonen, dat wil haar werkende dochter ook. Voor de wekelijkse vier uur hulp passeert op woensdag om negen uur de verzorgende in haar blauwe auto van Solidariteit voor het Gezin. Niet veel later stopt bij nummer 8 een rode auto van de Socialistische Mutualiteit. Op nummer 18, want het is een wijk met veel oude mensen, stopt nog wat later een auto van Familiehulp. Dan op nummer 20 eentje van het plaatselijke OCMW. Als de dochter van nummer 14 aan de thuiszorgdienst vraagt of er elke morgen iemand bij haar moeder kan langskomen voor één uur hulp zodat, samen met haar bezoek ’s avonds, er twee keer per dag toezicht is, krijgt ze als antwoord: ‘Sorry mevrouw, dat valt niet te organiseren met al dat drukke verkeer en zoveel verplaatsingen.’ ‘Wie kan mij vertellen wat het voordeel is van vijf verschillende auto’s van vijf verschillende organisaties in dezelfde straat?’, fulmineert Mieke Vogels. ‘Heus, dit is geen keuzevrijheid van het individu.’ De gemeente kan voor deze wijk veel beter een openbare aanbesteding of een aanbesteding tussen de thuiszorgdiensten uitschrijven. Wie de beste voorwaarden biedt, organiseert de volgende vijf jaar de thuiszorg in die wijk, misschien is dat Solidariteit voor het Gezin en in de wijk ernaast de Socialistische Mutualiteit. ‘Wie de Rozenweg heeft, kan ’s morgens bij elke zorgvrager langsgaan. Met dezelfde

middelen kunnen we dan veel efficiënter zorg op maat organiseren. Alleen moeten we dan heilige huisjes slopen.’

Een eerlijke discussie

Ziet Mieke Vogels het lokale bestuur duidelijk als regisseur, Nathalie Vallet vindt die taak een flou artistique: ‘De hamvraag is, wat behelst de taak van regisseur? Is dat toeleiden, inspireren, coördineren, sturen, controleren... of nog iets anders?’ Verder vindt ze de tweedeling initiatiefnemer-regisseur een karige uitwerking van de veelzijdige taak van een lokaal bestuur, zeker in een complex netwerkverband. ‘Bovendien gebeurt de keuze voor deze tweedeling vaak te eenzijdig vanuit een functioneel-rationele redenering, foutief ook wel eens dé economische genoemd. De redenering gaat dan als volgt. Is er te weinig aanbod in functie van de lokale behoeften, dan mag het lokale bestuur het hiaat invullen. Is er een kloof tussen een omvangrijk aanbod en de aard van de behoeften, dan kiest het lokale bestuur best voor een regierol. En is er noch een tekort noch een kloof tussen aanbod en vraag, wordt de rol van het lokale

Mieke Vogels:
‘Met dezelfde middelen die nu worden uitgegeven, kunnen we veel efficiënter zorg op maat organiseren. Alleen moeten we dan heilige huisjes durven te slopen.’

bestuur gereduceerd tot zeer klein of zelfs geschrapt. Indien we een eerlijke discussie willen voeren, moeten we erkennen dat de discussie ook ideologisch geladen is. We doen alsof de functioneel-rationele redenering neutraal en objectief is, maar niks is neutraal of objectief. We moeten deze redenering dus “vereerlijken” met een ideologisch debat. Een eerste argument waarom dit noodzakelijk is gaat terug op de vraag: wat zijn onze basiswaarden en wat is daardoor de rol van een overheid? Onze westerse samenleving is gebaseerd op het principe van de welzijnsstaat en de rechten van de mens, waardoor zorg een basisrecht en een collectief goed wordt in plaats van een individueel goed. Als we hiervan uitgaan en als we nabijheid belangrijk vinden voor de garantie van kwaliteit, dan zijn er duidelijke redenen om te kiezen voor een grote rol van een lokaal bestuur. En er is meer. Vanuit een functioneel-rationele argumentatie luidt het credo dat de vrije markt en de profitsector het beter doen. Dat is per definitie een ideologisch geladen bewering. Als econoom kan ik zeggen dat dit niet noodzakelijk zo is. Geen enkele marktform is de beste, ook niet de vrije markt. Elke marktform heeft voor- en nadelen.’ Daarmee komen we aan haar tweede argument. De econo-

mie draait op basis van twee belangrijke productiefactoren, namelijk arbeid en kapitaal. Volgens de logica van de profitsector en de vrije markt staan per definitie de belangen van de kapitaalverstrekkers centraal. Daarom streven ze naar winst, de vergoeding voor geïnvesteerd kapitaal. Dat is een keuze. Daardoor verstrekt de profitsector alleen goed vermarktbaar en winstgevend de diensten aan mensen die dat kunnen betalen. Of gaan ze bijvoorbeeld graag in op vragen van omvangrijke groepen, geen kleine groepen. Profitorganisaties reageren vanuit eenzelfde logica op zorg, waardoor sommige behoeften worden ingevuld maar andere niet. Zorg die interessant is om te verlenen omdat ze winstgevend is, nemen ze op, andere niet. Zeldzame zorgbehoeften worden niet bediend, evenmin als arbeidsintensieve zorg. Ze proberen alles zoveel mogelijk te standaardiseren, te automatiseren, te robotiseren en vanop afstand te organiseren. Dat drukt de kosten en leidt opnieuw tot winst. De profitsector zal dus bijdragen leveren voor bepaalde doelgroepen, maar niet voor iedereen.’ De profitsector volgt volgens Vallet die logica soms heel extreem, soms getemperd: ‘Maar in ieder geval kan ze de zorg als basisrecht voor iedereen nooit garanderen. Dat kun je van de profitsector niet verwachten.’

Eenheidsworst

Als besturen stoppen met zelf zorg aan te bieden, dan lopen we bovendien het risico te evolueren naar meer winstgevendende eenheidsworst en kan het zijn dat sommige groepen uit de boot vallen. Volgens Nathalie Vallet is het immers geen vanzelfsprekendheid dat de profitsector per definitie vooruitstrevend en vernieuwend is: ‘In de profitsector zijn er zeer sterke innovators, dat is juist, maar die rekenen hun innovatiekosten door aan de klant. Logisch, want het gaat om heel dure en risicovolle investeringen. Daarom proberen veel profitorganisaties innovaties

zo snel mogelijk te standaardiseren, ze op grotere schaal te produceren zodat ze goedkoper worden. Standardiseren betekent dan meer eenheidsworst. Kortom, het is een illusie te geloven dat profitorganisaties per definitie allemaal innovatief zijn.’

Mieke Vogels knikt. Ze kent lokale besturen die ook innoveren en verwijst naar de woonzorgzone in Wervik en senioren onder de toren in Maldegem: ‘Daar creëren net de lokale besturen modellen waardoor ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Ze tonen hoe van onderuit, vanuit het lokale, nieuwe initiatieven kunnen groeien.’ Lokale besturen hebben in het aanbieden van zorg een voortrekkersrol, aldus Vogels. Vooral voor het buurtgerichte kunnen zij excelleren. Ze maakt zich sterk dat lokale besturen er klaar voor zijn en ze hoopt dat ze de omslag maken van verkokerde naar wijkgebonden zorg. Toch zet ze een kanttekening: ‘Ik gruw als ik weer hoor dat de lokale besturen de gaten moeten opvullen. Dat is terug naar de armenzorg! Alles wat de vzw’s en de commerciële sector niet kunnen opnemen, moet de overheid maar opvangen.’ Dit is voor haar absoluut geen goede keuze. Ze vindt dat dit geregeld moet worden aan de inkomenskant, door een echte zorgverzekering: ‘Iedereen moet het recht hebben voor bepaalde zorg te kiezen en te beslissen waar hij die zoekt.’

Vermarkting

Volgens Nathalie Vallet is het niet verstandig de profitsector te kopiëren: ‘De beste praktijken binnen de profitsector zijn niet automatisch de beste voor de publieke. Er speelt een andere economische en ideologische logica. En willen we via het kopieergedrag de publieke sector toch een profitaarakter geven, dan lopen we het risico het zwakkere zusje of broertje te worden en geven we een oneigenlijk argument om de publieke sector op te heffen. Het is trouwens jammer dat de discussie over de publieke sector zich nu te

veel toespitst op de instrumenten, de tools en de afgeleiden daarvan (te veel of te weinig middelen en mensen). We moeten teruggaan naar de essentie. Wat moeten we als publieke organisatie doen en wat is daarvoor nodig? De

Nathalie Vallet:
‘Als we zorg als een collectief goed en een basisrecht beschouwen, dan ligt daar een belangrijke rol voor het lokale bestuur. Het is gevaarlijk en ook niet juist om te veronderstellen dat de vrije markt hiervoor vanzelfsprekend garanties geeft.’

fundamentele redenen waarom we doen wat we doen, mis ik sterk, zowel op politiek als op ambtelijk vlak. Op dit moment lijkt schaalvergroting bijvoorbeeld de heilige graal. Schaalvergroting is een typisch principe van de profit-sector met het oog op rentabiliteit en meer winst. De vraag is maar of je dat als publieke sector wilt en noodzakelijk vindt. De essentie, het strategisch bestaansrecht en het streven van een publieke organisatie is per definitie anders.’

Mieke Vogels heeft bedenkingen bij sommige openbare zorgbedrijven: ‘Alleen al het woord zit fout. Overall in de ouderensector, zowel privé, vzw als overheid, zie ik schaalvergroting en koepelvorming. De vzw’s vechten voor zoveel mogelijk instellingen onder hun koepel, denk aan Emmaüs in de vzw-sector of Armonia voor de private en commerciële. Hetzelfde zie ik bij enkele openbare besturen. Als een zorgbedrijf dezelfde normen en tijdschema’s hanteert als de commerciële, heb je dan nog een openbare sector nodig? Laat openbare zorg alsjeblieft de meerwaarde bieden die ze altijd heeft gehad. Dat mag dan ook een klein beetje meer kosten.’

Zorg mag geld kosten

Welzijn moet volgens Mieke Vogels de norm worden om kwaliteit aan te toetsen, niet efficiëntie en effectiviteit: ‘Zorg kan nooit opbrengen, iemand moet ze betalen, de federale overheid, de lokale overheid of diegene die ze nodig heeft. Laten we alsjeblieft vergeten dat zorg winstgevend moet zijn. Het uitgangspunt is welzijn in een samenleving te realiseren. De eerste bekommernis is niet hoeveel personeel je nodig hebt of hoeveel het kost. We moeten vertrekken van een beleids- en welzijnsvisie, niet van een economische en besparingsvisie.’ Voor Nathalie Vallet hoeft publieke zorg niet rendabel te zijn: ‘We moeten het discours wel zuiver houden. Efficiëntie is niet hetzelfde als rendabiliteit. Efficiëntie is kostenbewustzijn, zo zuinig mogelijk werken. Effectiviteit betekent je doelen realiseren, je bestaansredenen vervullen. Wie collectieve goederen van goede kwaliteit aanbiedt, vraagt zich vanuit efficiëntieredenen af of hij het zo zuinig mogelijk doet en omwille van de effectiviteit of hij zijn resultaten behaalt en of alle doelgroepen inderdaad goede basiszorg krijgen.’ Ze wijst erop dat organisatiesdeskundige Peter Drucker al

HR SOFTWARE

ZONDER KOPZORGEN

Intuïtieve E-recruitmentsoftware die:

- **Vacatures** maakt, beheert en publiceert
- **Procedures** en **selecties** beheert en opvolgt
- Een dynamische **kandidatendatabank** bouwt
- Wetenschappelijke **testen** integreert
- Uw **processen** onder controle houdt

Vrijblijvende demo: 09 389 69 90 - info@assolutions.be
JobSolutions is een product van A&S Solutions | www.assolutions.be

Mieke Vogels: 'De gemeente is het best geplaatst om het voortouw te nemen om het welzijnsbeleid van morgen gestalte te geven.'

LAVIA ALBERTS

in de jaren vijftig zei dat elke organisatie, profit of publiek, kijkt naar efficiëntie en effectiviteit. 'Maar, efficiëntie stopt als de effectiviteit in gevaar komt. En effectiviteit stopt als de efficiëntie in gevaar komt. Rendabiliteit, winstgevendheid is iets anders. Dat is opnieuw een principe van de profitsector, waarbij efficiëntie relatief gesproken belangrijker is dan doeltreffendheid of effectiviteit. Rendabiliteit is niet geldig in een publieke sector, omwille van het profiel en de bestaansreden zelf van de publieke sector.'

Mieke Vogels maakt zich sterk dat er genoeg maatschappelijk draagvlak bestaat om als gemeente te kiezen voor openbare zorg. 'Zorg zal electoraal aan belang winnen en welzijn komt boven aan de agenda te staan.' In een gemeente in de buurt van Kopenhagen werden de verkiezingen al gewonnen door een partij die beloofde de belastingen te verhogen in ruil voor degelijke ouderenzorg. 'De huidige generatie ouderen is veel mondiger en zal steeds luider roepen om een beleid dat

welzijn voorop stelt. Veel belastingmiddelen vloeien nu naar investeringen in bijvoorbeeld nieuwe havendokken en nieuwe infrastructuur. Maar per geïnvesteerd miljard worden steeds minder arbeidsplaatsen gecreëerd maar stijgen de externe kosten; meer files, meer verkeersdoden, meer fijn stof. De echte maatschappelijke behoeften worden ondertussen niet ingevuld. De gemeente is het best geplaatst om het voortouw te nemen om het welzijnsbeleid van morgen gestalte te geven.'

Zoals je gebekt bent, zul je zingen

Door zich toe te spitsen op gezondheid en veiligheid boet de ouderenzorg in op welzijn, vindt Mieke Vogels. Wie noodgedwongen naar een woonzorgcentrum moet, beseft dat het de laatste fase is. 'Mijn moeder kookt zelf soep, ze zorgt voor haar hond. Als ze naar een woonzorgcentrum moet, kan haar hond niet mee. Haar beste kameraad wordt daar een probleem voor hygiëne en veiligheid. Soep koken in het woonzorgcentrum, vergeet het! Dat mag niet volgens

de voedselveiligheidsnormen. Als een lokaal bestuur meer bevoegdheid krijgt in het uittekenen van die zorg, kunnen we die ballast aan regels in de vuilnisbak kieperen die de inspectie vanuit de Vlaamse overheid domineren. Geef meer vertrouwen aan de directeur van het woonzorgcentrum, die weet beter wat welzijn betekent voor een bepaalde bewoner.'

Om aan welzijn te kunnen werken moet voor Mieke Vogels alles veel lokaler, Nathalie Vallet relativeert dit: 'Het is niet zozeer Brussel versus het lokale bestuur, het is vooral een kwestie van hoe Brussel denkt. Als Brussel ook welzijn centraal stelt en als een collectief goed beschouwt, dan zal zelfs Brussel zijn beleidsvisie en controlemechanisme aanpassen. Zoals je gebekt bent, zul je zingen. Momenteel vertrekt Vlaanderen inderdaad sterk van de gedachte dat publieke dienstverlening rendabel moet zijn. Maar het kan anders. Relativeer ook het lokale bestuur. Het staat inderdaad dicht bij de burger, maar dat garandeert niet dat het de zorg per definitie beter doet. We hebben de neiging, en dat is typisch westers, een eenduidig antwoord te willen: wie is de beste? We moeten daarvan af. Er is niet één antwoord. Het is bovendien vooral een conditioneel antwoord: we kunnen het zeker goed doen, maar enkel onder welbepaalde voorwaarden. Deze nuance is cruciaal bij het geven van een eerlijk antwoord.' ■

EMME VANDEGINSTE IS VVSG-STAFMEDEWERKER SAMENWERKEN IN DE THUISZORG

A young child with blonde hair in a bun, wearing a white t-shirt with a blue pattern and khaki pants, is captured mid-air, jumping over a puddle in a playground. The child's arms are outstretched, and they are looking down at the puddle. The background shows a playground with a yellow slide and a green metal structure. The ground is a mix of concrete and reddish-brown rubber matting.

Het lokale welzijn is uw missie

U daarin steunen de onze.

Het welzijn van uw inwoners is uw absolute prioriteit. Uw **Relationship Manager** heeft dit goed begrepen en stelt financiële oplossingen voor die u helpen uw missie waar te maken en uw leven vergemakkelijken.

ing.be/socialprofit

ING

Kunstzinniger dankzij dementie

Van de 122.000 Vlamingen met dementie wonen er ruim 85.000 thuis. Dementie brengt verstandelijke en fysieke problemen mee, maar personen met dementie kunnen vaak nog meer dan algemeen wordt aangenomen. Omdat het belangrijk is ook hun mogelijkheden te belichten, startte het dementievriendelijke Herentals een werkgroep dementie die veel initiatieven neemt om alle facetten van dementie te belichten.

dienstencentrum Convent. Ze vertelt dat er al vóór de oprichting van de werkgroep steungroepen bestonden voor familieleden van personen met dementie, de zogenaamde familiegroepen: 'Zij kunnen nu voor hun bijeenkomsten ook terecht in het woonzorgcentrum – met nadruk op opname – en in het lokale dienstencentrum, waar de nadruk meer op de thuissituatie ligt. Door deze combinatie trekken ze een breder publiek aan.' Informeren is fundamenteel: 'Zo bieden we in de bibliotheek ook een EHBD-trolley (Eerste Hulp Bij Dementie) aan, met allerlei materiaal (boeken, dvd's) omtrent dementie dat de leden dan in één uitleenbeurt kunnen meenemen.'

Het startschot voor dementievriendelijk Herentals werd in 2014 met een fototentoonstelling gegeven: 'De fotografiegroep van het lokale dienstencentrum maakte portretten van personen met dementie die in het woonzorgcentrum verbleven. Deze foto's werden telkens gecombineerd met een foto van vroeger en eronder kort het levensverhaal. Daarnaast maakten de fotografen ook een film met foto's, waarbij muziek werd gespeeld en twee bezoekers van het dienstencentrum gedichten van Rosemie Mels voorlasen. Rosemie schreef deze gedichten in de periode dat haar vader dement was. Ze geven de verschillende fases van het verloop van dementie goed weer.' Zowel de fototentoonstelling als de film kan gratis geleend worden. Zo maakten verschillende buurgemeenten maar ook de Alzheimerliga al gebruik van deze tentoonstelling.

Een telefoonnummer waarop mensen informatie kunnen krijgen of een afspraak kunnen maken met de referentiepersoon dementie, stickers en bierviltjes voor de handelaars en horecazaken in Herentals waarmee ze kunnen tonen dat ze aandacht hebben voor mensen met dementie, een folder met tien tips over de omgang met personen met dementie. Zulke initiatieven danken de Herentalse inwoners aan de werkgroep dementie die werd opgericht in het kader van een interregionaal project dementievriendelijke gemeenten. De drie woonzorgcentra, het lokale dienstencentrum, de Alzheimerliga, de OCMW-voorzitter, de schepen ouderenzaken en de sociale dienst van de stad werken aan veel initiatieven die meestal worden gecoördineerd door Betty Peeters, centrumleider van

Niet te vergeten

In juni 2017 vond in de Lakenhal van Herentals de tentoonstelling 'Kunst om niet te vergeten' plaats. Hiervoor volgden de mensen met dementie uit de woonzorgcentra een opleiding in de kunstacademie. 'Telkens vertrok de lesgeefster van een bestaand kunstwerk om de deelnemers te inspireren zelf iets te maken,' zegt Betty Peeters. 'Tijdens de lessen werden de personen met dementie begeleid door een familielid of iemand van het woonzorgcentrum. De fotografen van het dienstencentrum hebben ook hier foto's gemaakt. De tentoonstelling in de Lakenhal presenteerde telkens drie kunstwerken en een portretfoto van de kunstenaar. Uit de portretfoto's blijkt heel duidelijk dat de deelnemers echt genoten van kunstig bezig zijn.'

Dementie doet de verstandelijke mogelijkheden verminderen. Dit brengt met zich mee dat gevoelens veel belangrijker worden, waardoor personen met dementie meer openstaan voor kunst, zelfs als ze daar vroeger niet zo gevoelig voor waren. Bovendien hebben mensen met dementie de neiging uit te drukken wat zij denken en voelen op het moment zelf, wat hen tot natuurlijke kunstenaars maakt. 'Door deze tentoonstelling worden mensen met dementie op een positieve manier in de kijker gezet,' zegt Betty Peeters. 'De nadruk ligt op wat zij nog kunnen, en niet op wat er niet meer is. Ook tonen deze mensen dat zij nog kunnen communiceren via beelden en kunst, ook al lukt praten niet meer zo goed.'

In het najaar van 2017 startte een nieuwe opleiding in de kunstacademie met de hoop ook personen met dementie die nog thuis wonen aan te trekken, maar jammer genoeg zijn ook nu enkel bewoners van de woonzorgcentra eraan begonnen. De thuisdiensten,

die in het dienstencentrum gevestigd zijn, worden wel steeds betrokken bij de projecten. Betty bezorgt hun alle informatie en laat hen ook bij hun thuiszorgcliënten reclame maken.

Op dit moment is de werkgroep samen met de stads- en natuurgidsen van Herentals een dementievriendelijke wandeling aan het uitwerken. Er komt een boekje met oude foto's van diverse locaties, met telkens ook een foto van de huidige situatie, en wat uitleg erbij. Deze boekjes zullen via de woonzorgcentra en het dienstencentrum verspreid worden. De bedoeling is dat deze route ook rolstoelvriendelijk is, zodat veel mensen ze kunnen afleggen. Voor Betty Peeters zit de kracht van het project in de intensieve samenwerking tussen alle partners: 'We streven allemaal hetzelfde doel na en werken goed samen. Enkel door deze samenwerking kunnen de projecten slagen. Private en openbare woonzorgcentra werken samen, het woonzorgcentrum levert deelnemers aan de kunstlessen,

CONTACT

Betty Peeters
 verantwoordelijke minder-
 mobielenentrale
 bettypeeters@ocmwherentals.be
 T 03-778 55 83

mensen uit het dienstencentrum maken de foto's.' Via al deze initiatieven hopen Betty en haar collega's het taboe te doorbreken en een positiever beeld van dementie te schetsen. Betty Peeters: 'Door de tentoonstelling met de kunstwerken waren veel bezoekers enthousiast over wat mensen met dementie nog kunnen. Anderzijds kun je de negatieve kant van dementie ook niet negeren. Het is belangrijk om de twee kanten van de zaak te belichten.'

**LIESBET VAN ELSACKER IS VVSG-REGIONAAL MEDEWERKER
 THUISZORG ANTWERPEN**

PURO[®]
 Fairtrade Coffee
 saving the rainforest

Wij geloven in eerlijke lonen voor de boeren die onze koffie telen.
 Puro zet zich ook in voor de bescherming van de regenwouden. Voor elk kopje koffie dat u drinkt, staan wij een financiële bijdrage af aan de natuurbeschermingsorganisatie World Land Trust om bedreigde stukken tropisch regenwoud in Zuid-Amerika duurzaam te beschermen.

www.purocoffee.com - 0800/44 0 88

Morele dilemma's oplossen in zorg en welzijn

Iedereen die in de zorg werkt, wordt eerder vroeg dan laat geconfronteerd met morele dilemma's. Wetten en regels laten veel interpretatieruimte, het kan aartsmoeilijk zijn in die grijze zone de 'juiste' beslissing te nemen. Het Sociaal Huis Oostende, met het team Sociale Activering als pionier, zette een heel traject omtrent integriteit en lastige beslissingen in de zorg en welzijn op poten. Lokaal ging kijken hoe zij tot een moreel oordeel komen.

In het Sociaal Huis Oostende verzamelen een tiental teamleden van de dienst Sociale Activering voor 'moreel beraad'. Twee keer per maand staat er zo'n beraad gepland. Er is telkens één agendapunt: één moreel dilemma dat het team zo'n twee uur lang bestudeert en bespreekt om op het einde met een eensluidend oordeel naar buiten te gaan. Alle 22 teamleden zijn welkom op het moreel beraad, iedereen kan een moreel dilemma op de agenda zetten. Het moreel beraad verloopt volgens een vast stramien. In zeven stappen buigt het team zich over een dilemma dat de maatschappelijk werkers ergens op het kruispunt van hun rol als hulpverlener en hun rol als ambtenaar tegenkomen. Wetten en procedures laten immers veel interpretatieruimte, in die grijze zone ontstaan ethische vraagstukken. Hoofdmaatschappelijk werkster Tania Everaert, die het moreel beraad meestal in goede banen leidt, neemt als voorbeeld het geval van een jongeman die studeert en inwoont bij zijn broer. 'Hij krijgt financiële steun, maar we stellen vast dat hij zich niet aan de voorwaarden houdt. We zouden de steun dus kunnen intrekken. Maar dan straffen we eigenlijk in de allereerste plaats de oudere broer, want we weten dat die gewoon zou blijven opdraaien voor zijn jongere broer. Hij zou dat dan

voortaan slechts met één inkomen – het zijne – moeten doen. Niet de man die de voorwaarden overtreedt, zou dus de dupe zijn van het intrekken van de steun, maar wel zijn broer.'

'Dankzij het moreel beraad kijken we meer dan vroeger naar het totaalplaatje,' legt diensthoofd Katrien Devisscher uit. 'We kijken verder dan de cliënt, we kijken naar de hele omgeving. Wie is er allemaal betrokken partij in het dilemma dat voorligt? En wat zijn de consequenties van mogelijke beslissingen op al die betrokkenen?' De tweede grote verandering situeert zich meer op het interne vlak. Waar beslissingen vroeger dikwijls de individuele verantwoordelijkheid van één maatschappelijk werker waren, toetsen we lastige beslissingen nu vaker in groep af. Twee keer per maand in het moreel beraad, maar ook gewoon in ons beraad van alledag. De drempel om dossiers met collega's te bespreken is kleiner geworden. Verschillende invalshoeken helpen ons ook betere, meer gedragen beslissingen te nemen.'

Grote aandacht voor integriteit

Het moreel beraad is maar een onderdeel van grotere aandacht voor integriteit bij het Sociaal Huis Oostende. 'In 2013 hebben we van integriteit een kerncompetentie gemaakt in onze functiebeschrijvingen,' verduidelijkt Maggy Bendels, deskundige Personeel. 'Maar we wilden van meet af aan ook de nodige begeleiding en omkadering garanderen. Onze leidinggevenden

'Maatschappelijk werk is geen exacte wetenschap, het is een voortdurende evenwichtsoefening tussen het belang van de cliënt en het belang van de omgeving.'

Katrien Devisscher

'De doelgroepen waarmee we werken en de hulpvragen die we krijgen, evolueren voortdurend. De morele dilemma's zullen nooit verdwijnen.'

Tania Everaert

'Je eigen ideeën in vraag stellen, dat neem je mee als je de volgende dag weer tegenover een cliënt zit.'

Maggy Bendels

Moreel beraad in zeven stappen

In elk moreel beraad volgen de teamleden zeven stappen die Governance & Integrity uitwerkte.

- 1 Voor welke keuze sta ik?
> *Beschrijf de situatie: wat acht ik moreel juist?*
- 2 Welke betrokkenen hebben een recht, belang of wens bij deze beslissing?
- 3 Wie neemt de beslissing?
- 4 Heb ik nadere informatie nodig om een verantwoorde beslissing te kunnen nemen?
- 5 Wat zijn de argumenten?
- 6 Tot welke conclusie kom ik?
> *Tussenstap: kan ik de schade beperken?*
- 7 Wat voel ik bij de genomen beslissing?

STEFAN DEWICKERE

hebben allemaal een opleiding "morele oordeelsvorming" gevormd bij Governance & Integrity. Het hele traject omtrent ethisch handelen is begonnen bij de leidinggevenden en de staf – als zij er niet vol overtuiging achter staan, krijg je de rest van het personeel onmogelijk in beweging – en vindt nu langzaam maar zeker zijn weg naar de verschillende teams.'

De teamleden bij Sociale Activering fungeren als proefkonijnen, maar tonen zich enthousiast over het moreel beraad. De reflex om morele dilemma's op de agenda te zetten moet er nog in sluipen, maar ze beschouwen het moreel beraad wel als een aanwinst voor hun werk, zegt een van de teamleden. 'Het geeft zuurstof. We zijn elke dag druk bezig, we kunnen niet altijd elke cliënt en elk dossier de aandacht geven die ze verdienen. Je echt verdiepen in één dilemma, verschillende argumenten op de weegschaal leggen, luisteren wat collega's ervan denken, je eigen ideeën in vraag stellen, dat neem je mee als je de volgende dag weer tegenover een cliënt zit,' zegt Maggy Bendels.

Aan het begin van elk moreel beraad moet iedereen zijn initiële oordeel – het buikgevoel, zeg maar – op papier zetten. Op het einde wordt dan bekeken of dat oordeel de toets van de verschillende argumenten en invalshoeken kan doorstaan. Dat levert boeiende discussies op, die zowel nieuwbakken maatschappelijk werkers als ervaren rotten nieuwe inzichten opleveren. En die, op het eerste zicht verrassend, resulteren niet altijd in beslissingen in het voordeel van de cliënt. In de eindafweging kan het immers goed zijn dat wat goed is voor de cliënt slecht is voor zijn omgeving. 'Net daarom is de allerlaatste stap – de schadebeperking – vaak de allerbelangrijkste,' benadrukt Tania Everaert. 'Daar vragen we ons af hoe je als hulpverlener aan *damage control* kunt doen. Hoe kun je de impact van bepaalde beslissingen verzachten of cor-

rigeren? In die laatste fase spelen we voluit onze rol als hulpverleners.'

Maatschappij evolueert snel, wetten traag

In Oostende zijn ze ervan overtuigd dat ook andere OCMW's en andere gemeenten baat hebben bij een traject in verband met lastige beslissingen in de zorg. 'Dat dubbele petje van hulpverlener en ambtenaar zal nooit verdwijnen,' meent Tania Everaert. 'De doelgroepen waar we mee werken en de hulpvragen die we krijgen, evolueren voortdurend. Maar de wetten en procedures evolueren niet even snel mee. Ze weerspiegelen de maatschappelijke realiteit lang niet altijd. De morele dilemma's zullen nooit verdwijnen.'

'En maar goed ook,' vindt Katrien Devischer. 'Maatschappelijk werk is mensenwerk. En mensen zijn subjectief, met eigen ideeën en overtuigingen, met eigen waarden en normen. Maatschappelijk werk is geen exacte wetenschap, het is een voortdurende evenwichtsoefening tussen het belang van de cliënt en het belang van de omgeving. Die lopen niet altijd gelijk. Een goeie maatschappelijk werker loopt bij die afweging af en toe eens tegen de muur. Zo blijf je continu leren en jezelf ontwikkelen.'

Maatschappelijk werk is mensenwerk. Geen twee mensen zijn gelijk, en geen enkel moreel dilemma is dus ooit exact hetzelfde. Maar er zijn wel vraagstukken die geregeld terugkomen. Daarom wil het Sociaal Huis Oostende zich nu toeleggen op het vervolg van het traject. 'Nu moeten we werken aan goede verslaggeving en interne richtlijnen,' besluit Maggy Bendels. 'Zodat we voor gelijkaardige situaties kunnen teruggrijpen naar eerder beraad en naar eerdere discussies. Je kunt beslissingen niet zomaar copy-pasten, maar je kunt wel bepaalde richtlijnen en handleidingen opstellen op basis van discussies binnen de teams. Dat is de volgende stap.' ■

JEROEN VERELST IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Bouwen aan kinderopvang, **investeren in de toekomst**

Het aanbod betaalbare kinderopvang is in veel gemeenten nog steeds onvoldoende: de vraag naar inkomensgerelateerde kinderopvang is groter dan het huidige aanbod. Hoe kan een lokaal bestuur de goede en betaalbare kinderopvang op zijn grondgebied doen toenemen? Verschillende lokale besturen investeren in infrastructuur voor groepsopvang van samenwerkende onthaalouders.

In een 'groepsopvang samenwerkende onthaalouders' werken meerdere kinderbegeleiders met een sui-generisstatuut onthaalouder. Dit is opvallend, want de meeste kinderbegeleiders met dit statuut vangen kinderen in hun eigen woning op, doen dit alleen en vangen maximaal acht kinderen tegelijk op. Ouders betalen voor de opvang een inkomensgerelateerde ouderbijdrage. Een

kinderbegeleider met sui-generisstatuut is niet gebonden door een arbeids-overeenkomst en valt onder het sociaal statuut voor onthaalouders. Steeds meer kinderbegeleiders

willen liever op een andere locatie dan hun eigen woning kinderen opvan-

gen: een dergelijk gebouw is kinderopvang-klaar, voldoet aan alle door Kind en Gezin opgelegde infrastructuurvoorwaarden en vormt een fysieke scheiding tussen de opvang en het eigen gezin. 'Vooral als je wat ouder wordt, heb je meer behoefte aan rust. Ook voor je gezinsleden. Een duidelijke en dus ook fysieke scheiding tussen werk en privé maakt dat er meer balans is en dit verlaagt ook de werkdruk,' zegt Nadine die al 26 jaar werkt als kinderbegeleider aangesloten bij de dienst opvanggezinnen van het OCMW van Gavere. Ook samenwerken met meerdere kinderbegeleiders trekt aan: 'Het feit dat je ervoor kunt kiezen in een huiselijke sfeer opvang te bieden aan kinderen en ouders, en tegelijkertijd toch kunt samenwerken met een collega, heeft voor mij de doorslag gegeven om als onthaalouder te werken,' vertelt Kimberley, kinderbegeleider aangesloten bij de dienst voor onthaalouders van de stad Dendermonde die in haar eigen woning samenwerkt met een collega. 'Bovendien raak je zo niet geïsoleerd en kun

je de koppen al eens bij elkaar steken bij opvoedingsvragen of problemen waar je dagelijks op stoot in de omgang met kinderen.' In deze vorm van opvang kunnen er maximaal achttien kinderen zijn. Soms gebeurt deze opvang in de eigen woning van een kinderbegeleider, maar het kan ook in een gebouw of ruimte die enkel bestemd is voor kinderopvang. Een kinderbegeleider aangesloten bij een dienst kinderopvang geniet ook nog de ondersteuning van de organisator. Voor Magda, ook al jaren aan de slag bij de dienst voor onthaalouders van het OCMW Gavere, is het ook een geruststelling samen met haar dochter een opvang te openen zonder de last van de administratieve taken. 'Gelukkig neemt onze verantwoordelijke dit voor haar rekening en kunnen wij ons gewoon bezighouden met het échte werk: de zorg voor en omgang met kinderen en ouders.' ■

CHARLIEN HOFFMAN IS VVSG-MEDEWERKER
ONDERSTEUNING ORGANISATOREN GEZINSOPVANG
PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

MAART, IN ELKE PROVINCIE

Ontbijtvergaderingen lokaal gezinsbeleid

Lokale mandatarissen of beleidsverantwoordelijken die zich willen voorbereiden op de nieuwe beleidsperiode en informatie zoeken over lokaal kinderopvangbeleid, zijn welkom op de provinciale ontbijtvergaderingen in maart, georganiseerd door het VVSG Steunpunt Kinderopvang in samenwerking met Kind en Gezin.

www.vvsg.be/agenda

Tom Germonpré:
'Kinderopvang heeft een belangrijke invloed op het leven van kinderen en gezinnen. Daarom moet een lokaal bestuur hierin verantwoordelijkheid opnemen.'

OCMW Schoten bundelt krachten voor renovatie

Het OCMW van Schoten levert inspanningen om tegemoet te komen aan het tekort aan kinderopvangplaatsen. Het renoveert locaties die de kinderbegeleiders kunnen huren aan relatief lage huurprijzen. De OCMW-diensten knappen de panden op om ze 'kinderopvang-klaar' te maken. Schepen voor Sociale Zaken en OCMW-voorzitter Katrijn van Osta is de drijvende kracht binnen het OCMW van Schoten om voortdurend op zoek te gaan naar ruime leegstaande panden die geschikt zijn voor kinderopvang. Met succes, binnenkort opent er opnieuw een kinderopvanglocatie samenwerkende onthaalouders. 'Elk kind heeft recht op een veilige plek waar het zich goed voelt. Goede kinderopvang is essentieel. Daarom neemt het OCMW hier het roer in handen, want kinderen zijn onze toekomst en daar moeten we op inzetten.'

Vera Kindt:
'Investeren in kinderopvang is investeren in de toekomst.'

Oostende investeert in pastoriewoning

Het stadsbestuur van Oostende investeert al enkele jaren in nieuwe locaties voor groepsopvang samenwerkende onthaalouders, want ook Oostende worstelt met een tekort aan kinderopvang. 'Daarnaast zien wij het aantal kinderbegeleiders in de gezinsopvang jammer genoeg jaar na jaar dalen,' zegt schepen van Kinderopvang Tom Germonpré die vindt dat een lokaal bestuur de plicht heeft de kinderopvang te ondersteunen. 'Kinderopvang heeft toch zo'n belangrijke invloed op het leven van kinderen en gezinnen en dat zowel pedagogisch, sociaal als economisch.' Daarom wil de stad meer investeren in infrastructuur om die ter beschikking te stellen voor kinderopvang. 'Zo hebben we een paar leegstaande pastoriewoningen die eigenlijk qua leefruimte zeer geschikt zijn om er kinderopvang in te organiseren. Als dan uit analyses blijkt dat er meer kinderopvangplaatsen moeten zijn, dan lijkt het me ook de meest logische keuze om hier als lokaal bestuur iets mee te doen.' Zo bouwt de stad onder meer in de deelgemeente Zandvoorde een pastoriewoning om tot een locatie die 'kinderopvang-klaar' is. De kinderbegeleiders huren het pand voor een redelijke prijs. Met de opstart van deze nieuwe kinderopvanglocatie creëerde de stad Oostende achttien extra opvangplaatsen.

Deinze zoekt actief naar samenwerking

Ook Deinze engageert zich voor het kinderopvangaanbod. Pas nog is een nieuwe gezinsopvang in een locatie van het Sint-Vincentiusziekenhuis geopend. 'Investeren in kinderopvang is investeren in de toekomst. Zeker als je weet hoe belangrijk kinderopvang is voor het leven van kinderen en gezinnen en dus voor de maatschappij,' zegt ook Vera Kindt, diensthoofd Kinderopvang. Deinze onderneemt diverse acties om het aanbod niet alleen te verbeteren, maar ook uit te breiden. Zo schrijven ze scholen, woonzorgcentra, ziekenhuizen en andere organisaties aan om locaties ter beschikking te stellen voor stedelijke kinderopvang. 'Onze afspraken zijn altijd dezelfde. De verhuurder renoveert het pand en brengt het in orde met de regelgeving. De kosten van de inrichting en het meubilair neemt de stad voor haar rekening. De kinderbegeleiders kopen alleen het speelgoed zelf aan. Bovendien genieten ze een lage huurprijs, waardoor dit ook extra aantrekkelijk wordt voor nieuwe kandidaten.' Kinderbegeleider Stefanie is in elk geval enthousiast: 'Het is niet evident om naast de lening of huur voor je eigen gezinswoning ook nog een pand op de privémarkt te huren om er kinderen op te vangen. Daarom is het fijn dat het stadsbestuur hier zijn schouders onder zet.'

Professor emeritus **Jan De Maeseneer** hoopt dat de politieke partijen bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen van gezondheid een thema maken. 'Met de versterking van de eerstelijnsgezondheidszorg en de oprichting van de eerstelijnszones wordt dit de komende jaren een speerpunt van het lokale beleid. Ik zou alle gemeenten aanraden een schepen voor gezondheid op te nemen in het college.'

Jan De Maeseneer (65) is professor emeritus aan de faculteit geneeskunde en gezondheidswetenschappen van de UGent. Hij zit de Gentse stedelijke gezondheidsraad voor. Hij is voorzitter van de Vlaamse strategische adviesraad welzijn, gezondheid en gezin, en zetelt in enkele federale commissies. Hij is internationaal actief als voorzitter van het expertpanel dat de Europese Commissie adviseert en als expert eerstelijnsgezondheidszorg voor de Wereldgezondheidsorganisatie. Sinds twee jaar tekent hij mee de opbouw van de eerstelijnsgezondheidszorg in China uit. Hij schreef vorig jaar het boek *Family Medicine and Primary Care*, uitgegeven bij Lannoo Campus.

Veertig jaar lang hebben ikzelf en vele anderen geijverd voor een andere eerstelijnszorg. Je zou het als mijn levenswerk kunnen zien dat ik altijd op diezelfde nagel ben blijven kloppen. En nu komt de hervorming er eindelijk. Ze is nodig om zoveel mogelijk mensen meer gelijke kansen en mogelijkheden te geven op het vlak van gezondheid. Het verschil in gezonde levensverwachting tussen mensen die hoger en mensen die lager opgeleid zijn, is in België achttien jaar. In landen als Canada, Finland en Australië die veel verder staan met de eerste lijn, is die sociale gezondheidskloof veel kleiner.

België is een land met een **ongelofelijk hospitalocentrisme**. Spreek over gezondheid, en we denken aan ziekenhuizen. Voor de geestelijke gezondheidszorg kijken we naar psychiatrische ziekenhuizen. Vlaanderen staat in Europa op de tweede plaats voor de concentratie van psychiatrische ziekenhuisbedden en toch wordt er gezegd dat de wachtlijsten voor ziekenhuisopname te lang zijn. We moeten het anders organiseren en in de eerstelijnszones onder meer een belangrijke plaats geven aan eerstelijnspsychologen. We zullen ziekenhuiscapaciteit moeten afbouwen en andere zorgvormen moeten versterken.

Nu moet het vooruitgaan. Minister Jo Vandeurzen wil doorzetten. Per eerstelijnszone moet er een zorgraad worden opgericht, de overeenkomst tussen de verschillende partners in een zone moet worden bezegeld. Er komt een Vlaams Instituut Eerste Lijn dat de zones ondersteunt, dat methodieken en strategieën ondersteunt. Tot eind vorig jaar konden spelers in het werkveld – gemeen-

ten, OCMW's, huisartsenkringen, tandartsen, apothekers, ziekenfondsen, patiëntenverenigingen... – samen voorstellen voor de vorming van een zone indienen. Er zijn 55 initiatieven voorgesteld die 87 procent van het Vlaamse grondgebied coveren. Dat maakt me erg blij.

De **gemiddelde eerstelijnszone** zal een werkingsgebied bestrijken van 75.000 tot 125.000 inwoners. In één zone zullen verschillende eerstelijnsnetwerken actief zijn. Gent bijvoorbeeld zal één zone vormen, maar er zijn 25 wijken die ondergebracht zijn in twaalf werkingsgebieden. Het spreekt voor zich dat de problemen in verband met gezondheid en welzijn niet dezelfde zijn in Ledeberg-Gentbrugge als in Afsnee-Sint-Denijs-Westrem bijvoorbeeld. De netwerken kunnen dat maatwerk leveren.

Elke inwoner verzekeren van goede, **geïntegreerde zorg**, daar is het om te doen. Als iemand morgen ziek wordt, dan moet hij zonder drempel toegang krijgen tot een multidisciplinair team van zorgverstrekkers. In dat netwerk zitten zijn huisarts, apotheker, tandarts, thuisverpleegkundigen, psychologen, kinesitherapeuten, het OCMW... Ze werken allemaal met hetzelfde, geïntegreerde, elektronische dossier, ze beschikken over dezelfde informatie over de patiënt. Als er een doorverwijzing nodig is naar de tweede lijn, dan gaat het dossier mee. Meestal zal de inschrijving bij het netwerk via de huisarts lopen. Nu heeft 71 procent van de burgers een globaal medisch dossier bij een huisarts. We moeten naar honderd procent streven, zodat iedereen aansluiting vindt bij een eerstelijnsnetwerk.

**Een schepen
voor gezondheid
in elke gemeente**

STEFAN DEWICHERE

Een lokaal bestuur kan het verschil maken.

Dat bewijst onze ervaring in Ledeberg waar we in 1978 een wijkgezondheidscentrum hebben opgericht om de eerstelijnszorg anders te organiseren. De gemeente was na de fusie met Gent structureel aan haar lot overgelaten, er waren grote problemen van welzijn, gezondheid, woningkwaliteit, verkeersveiligheid... Intussen wonen er 107 nationaliteiten samen op een oppervlakte van een vierkante kilometer. Natuurlijk zijn er soms problemen en wrijvingen, maar toch loopt het samenleven behoorlijk goed. De inbreng van de stad en het OCMW daarin is nauwelijks te overschatten. Er is geïnvesteerd in de wijk, er zijn veel projecten opgezet vanuit een emancipatorische visie, er kwam een lokaal dienstencentrum De Knoop naast het wijkgezondheidscentrum, er werd een platform gezondheid, welzijn en samenleven opgericht... En stad en OCMW hebben de uitbouw van de eerste lijn gestimuleerd en ondersteund waar dat kon.

Gezondheid moet een speerpunt worden

van alle partijen die opkomen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Iedereen heeft gezondheidszorg nodig. Een schepen bevoegd voor gezondheid wordt belangrijk om met de eerstelijnszones aan de slag te gaan en om het thema in het beleid te verankeren. Het lokale bestuur zal een belangrijke taak hebben in de eerstelijnszones, als initiatiefnemer, als regisseur, als facilitator, als aanbieder van sommige dien-

sten. Ik zou ook graag zien dat een lokaal bestuur innoveert, nieuwe initiatieven opstart. Ik droom van een project waarin elke burger op zijn smartphone of tablet kan registreren wat zijn persoonlijke prioriteiten en doelstellingen in het leven zijn, bijvoorbeeld regelmatig de kinderen bezoeken of naar de winkel gaan. Die doelstellingen komen via een smart-citytoepassing op het openingsscherm van het dossier van de persoon in kwestie, en dan is het aan het interprofessionele team om in de eerste plaats te werken aan het realiseren van wat voor die persoon echt telt. Dat lijkt me veel belangrijker dan een routineus bloedonderzoek. Een stad die dergelijke projecten opzet, zou model kunnen staan voor een moderne "caring city" die zorg en zorginnovatie centraal stelt.

Gezondheid raakt aan heel veel lokale bevoegdheden: welzijn, verkeersveiligheid, tewerkstelling, economie... Bovendien is solidaire gezondheidszorg **een krachtig middel tegen de verbrokkeling van de maatschappij**. Als een inwoner met gezondheidsproblemen weet dat er voor hem gezorgd wordt, dan creëert dat verbondenheid. Dan wil die inwoner ook iets terugdoen voor de wijk, voor de andere inwoners. Het leidt tot meer sociale cohesie, tot meer betrokkenheid, tot meer mededogen. Dat heeft de ervaring in Ledeberg me geleerd. ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Elke gemiste oproep
kan een gemiste kans
zijn, toch?

Slim bereikbaar

Een intelligent telefoniesysteem zorgt ervoor dat u via één nummer bereikbaar bent op uw vast en mobiel toestel. Waar en wanneer het u past.

Met de synchronisatie van vast en mobiel bent u ook morgen mee.

Ondernemen in de digitale wereld start op

proximus.be/ookmorgenmee

proximus

Altijd dichtbij

Eerstelijnsgezondheidszorg in **het hart van de gemeente**

Als we de eerstelijnsgezondheidszorg beschouwen als een teamsport waarin verschillende zorgverstrekkers nauw samenwerken in het belang van de patiënt, dan is de lokale overheid binnen het lokale gezondheidsbeleid promotor, coach, trainer, scheidsrechter én medespeler.

Het klassieke patroon van de solo-huisarts, met de praktijkruimte in de eigen woonst, hard werkend en vrijwel constant beschikbaar voor de patiënten, is langzaam aan het verdwijnen. Gedurende vele decennia hebben deze mensen bijgedragen aan hoogstaande en goed bereikbare eerstelijnszorg, en zo de huisartsgeneeskunde tot een volwaardige academische discipline gemaakt. Waarvoor respect. Nu staan tal van veranderingen op stapel, zowel zorgwekkende als hoopgevende. In een groeiend aantal gemeenten zijn er jonge huisartsen nodig. Bestaande praktijken, vaak van een (verouderend) huisartsenkorps dat in de meeste gevallen solo opereert, kunnen het toenemende aantal gezinnen dat op zoek is naar een huisarts nauwelijks aan. Patiëntenstops zullen we vaker zien. En meer en meer mensen zullen genooddaakt zijn hun toevlucht te zoeken tot de spoeddienst van ziekenhuizen omdat ze geen vaste huisarts meer hebben.

Aan de andere kant is er sinds een paar jaar een groeiende belangstelling bij studenten geneeskunde voor het prachtige vak van de huisartsgeneeskunde, dicht bij de mensen. Het gaat om een geïnformeerde keuze van jonge gemotiveerde professionals, in meerderheid vrouwen – in lijn met de uitgesproken trend van vervrouwelijking van het artsenkorps.

Vandaag is er toenemend inzicht, gestoeld op internationale ervaringen en wetenschappelijk onderzoek, dat eerstelijnsgezondheidszorg niet alleen een zaak van artsen mag zijn. Het louter

biomedische moet plaats maken voor een multidisciplinaire aanpak. De patiënt is meer dan iemand met een ziekte. Een belangrijk deel van de problemen waarmee hij zich aanbiedt op de eerste lijn, begint bij de persoonlijke, familiale, professionele en maatschappelijke levenssfeer. De oplossingen horen daarom het louter medische te overstijgen en zich eveneens te richten op de psychologische en sociale dimensies. Dit is zeker aangewezen bij de snel groeiende groep van mensen met chronische aandoeningen, zoals hoogbejaarden. De uitdaging is deze mensen 'te leren leven' met hun vele gezondheidsproblemen, op een manier die de patiënt zelf bepaalt, in relatie met de sociale context waarin hij leeft.

Hiervoor moeten gestructureerde samenwerkingsverbanden van huisartsen ontstaan met eerstelijnsprofessionelen uit andere sectoren. De huisarts zal een spilfiguur blijven, maar werkt in de toekomst intenser samen met gezondheids- en welzijnswerkers uit andere disciplines en met andere professionele vaardigheden: verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, diëtisten, kinesisten of psychologen. Eerstelijnszorg zal meer en meer een kwestie van georganiseerd teamwerk worden.

Primary care is a team sport, schreef het gezaghebbende tijdschrift *The Lancet* in 2015.

Natuurlijk werken huisartsen en andere zorgverstrekkers nu al samen, maar meestal gebeurt dit nog op een ad-hocbasis en hangt het af van de goodwill van de individuele gezondheidswerkers. Almaar meer zal dit

gebeuren in multidisciplinaire groepspraktijken, gevestigd op centrale locaties in de lokale leefgemeenschap. Patiëntenoverleg zal er makkelijker verlopen, binnen de muren van de groepspraktijk of het gezondheidscentrum. Werken in groep levert ook voordelen op in termen van schaal zoals een centraal secretariaat en een efficiënter gebruik van de praktijkruimtes.

Zo'n organisatie is niet alleen goed voor de kwaliteit van de verstrekte zorg, maar ook voor het welbevinden van de professionelen. Inderdaad, een aanbod van eerstelijnszorg in teamverband, op een plek waar een heleboel menselijke middelen geconcentreerd zijn, kan bijdragen tot een gezonde balans tussen werk en privéleven. Taken worden verdeeld, problemen samen besproken, met meer ruimte voor vrije momenten in drukke weekagenda's. Dit is een bekommernis voor veel artsen, vooral voor de groeiende groep vrouwelijke huisartsen. In die zin was de aanvankelijke reserve van minister van Volksgezondheid Maggie De Block ten opzichte van wijkgezondheidscentra – een van de modellen van multidisciplinaire eerstelijnsgroepspraktijken in ons land – op zijn minst verbazingwekkend. Gelukkig heeft ze haar houding ter zake bijgesteld. Jonge, net afgestudeerde huisartsen willen zich niet meer solo vestigen. Ze gaan steeds meer op zoek naar praktijken waar in teamverband gewerkt wordt. Als die er niet zijn, gaan ze elders kijken. Gemeenten die niet in die

L. VLAARBYTS

Het is mijn overtuiging dat het in het belang van de lokale bevolking en dus ook de verantwoordelijkheid van democratisch verkozen lokale besturen is goede en bereikbare basisgezondheidszorg op een duurzame manier te verankeren in de gemeenschap.

richting evolueren, kunnen wel eens de boot missen en met een nijpend huisartsentekort geconfronteerd raken. Lokale besturen kunnen in deze ontwikkelingen een rol spelen. Ze kunnen sturend optreden en, bijvoorbeeld, dergelijke groepspraktijken promoten en kansen geven. Dit past mooi in de filosofie van het lokaal sociaal beleid, en in de huidige dynamiek in Vlaanderen aangaande samenwerkingsverbanden in de eerstelijnszorg en thuiszorg: zie de evolutie van de thuiszorg op provinciaal niveau, gevolgd door de plaatselijke samenwerkingsinitiatieven in de thuiszorg (SIT), en nog later door de samenwerkingsinitiatieven eerstelijnszorg (SEL). Aansluitend op de conferentie eerstelijnszorg van februari 2017 georganiseerd door het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid was er een oproep door de overheid tot vorming

van de eerstelijnszones (ELZ) waarvoor voorstellen konden worden ingediend tot 31 december 2017. Deze politieke maatregel ligt mooi in de lijn – en is er allicht ook door geïnspireerd – van de hervorming van onze eerstelijnszorg voorgesteld in het boek *Together we change. Eerstelijnsgezondheidszorg: nu meer dan ooit!*, dat vier Vlaamse professoren huisartsgeneeskunde eind 2014 publiceerden. Deze blauwdruk benadrukte het evenwicht tussen persoonsgerichte en geïntegreerde zorg voor individuele patiënten enerzijds, en een specifieke bevolkingsgerichte zorgplanning voor een welomschreven populatie anderzijds. Mijn tropenervaring heeft me trouwens geleerd dat zo'n benadering sinds vele decennia de leidraad vormt voor de opbouw van basisgezondheidszorgsystemen in ontwikkelingslanden. Er zijn dus dingen

die we kunnen leren van het Zuiden – ook in onze gezondheidszorg! Kortom, het politieke en bestuurlijke kader is er vandaag. Op het door OA-SeS in december 2017 georganiseerde colloquium over sociaal beleid en armoedebestrijding op lokaal niveau werd gesteld dat lokale besturen vandaag verantwoordelijkheid en beleidsruimte hebben, maar (nog) te weinig capaciteit om die adequaat in te vullen. Is samenwerking voor gezondheidszorg op het lokale niveau een eenvoudige zaak? Zeker niet. Er komen veel en vaak verschillende mensen en organisaties aan te pas, zowel publieke, private als non-profit. Zoals professor bestuurskunde Ellen Wayenberg onlangs aanhaalde (*VIEWWZ*, okt.-nov.-dec. 2017) is ondersteuning en samenwerking voor lokaal gezondheidsbeleid vrij nieuw in Vlaanderen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld in Groot-Brittannië, waar gezondheid volop op de lokale beleidsagenda staat. Allicht staat de 'liberale' traditie en geschiedenis van ons artsenkorps (u weet wel, 'vrije beroepen') overheidsinterventie nog een beetje in de weg. Mijn persoonlijke ervaring als OCMW-voorzitter leerde me dat gestructureerde samenwerking tussen de sociale diensten van het lokale bestuur en plaatselijke huisartsen niet altijd van een leien dakje loopt. Ik

heb ooit geprobeerd een trimestrieel overleg tot stand te brengen tussen het OCMW en een vertegenwoordiging van de lokale huisartsenkring, maar dat was geen onverdeeld succes. Meer recent werd het verzoek van een lokale groepspraktijk om maandelijks binnen haar muren ruimte te bieden aan een sociaal assistente van het OCMW om er (decentraal) spreekuur te houden door de lokale mandatarissen van de hand gewezen. Aan de andere kant zijn we er wel in geslaagd iedereen van het lokale zorg- en welzijnslandschap samen te brengen in het Welzijnsforum: een platform voor kennismaking, informatie-uitwisseling, en aanzet tot gezamenlijke planning tussen de soms zeer verscheidene spelers in het lokale zorgsysteem.

Tijden veranderen en geesten kunnen rijpen. En, zoals ook Ellen Wayenberg met klem stelt, lokale besturen zijn uniek geplaatst om de regie aan lokaal gezondheidsbeleid op te nemen. Ze kunnen op zijn minst vier functies vervullen: kadersteller, designer, uitbouwer van lokale netwerkcapaciteit en arbiter bij conflicten, en ten slotte participator.

Het is mijn overtuiging dat het in het belang van de lokale bevolking en dus ook de verantwoordelijkheid van democratisch verkozen lokale besturen is goede en bereikbare basisgezondheidszorg op een duurzame manier te verankeren in de gemeenschap voor de volgende dertig tot veertig jaar. En dit te bewerkstelligen via de ondersteuning van multidisciplinaire samenwerkingsverbanden. Misschien wordt degelijke, bereikbare en duurzame eerstelijnszorg wel een thema in de komende gemeenteraadsverkiezingen? Ik zou het in ieder geval zeer toejuichen. ■

**BART CRIEL IS HOGLERAAR DEPARTEMENT VOLKSGEZONDHEID
INSTITUUT TROPISCHE GENEESKUNDE ANTWERPEN,
EX-OCMW-VOORZITTER GEMEENTE KRUIBEKE, EN ECHTGENOOT
VAN EEN HUISARTS**

Sociaal contact belangrijker dan oogst

Volkstuin of zorgtuin? In het concept Warme Tuin combineert de Landelijke Gilden het beste van beide werelden. Ruimte voor tuinieren, ook door bewoners van zorgvoorzieningen, en sociaal contact tussen tuiniers en bewoners.

Een warme tuin is een volkstuin in een zorgvoorziening. Het is geen klassieke volkstuin en ook geen klassieke zorgtuin. Het is een mix van beide. Het sociale contact is er belangrijker dan de grootte van de oogst. Er zijn in Vlaanderen veel volkstuinten waar mensen hun eigen stukje grond bewerken, maar tegelijk sociale contacten leggen met andere tuiniers. Daarnaast bestaan er ook al zorgtuinen: tuinen in zorgvoorzieningen waar medewerkers en vrijwilligers samen met bewoners tuinieren. Landelijke Gilden combineert beide soorten tuin en doopt dit concept 'warme tuin': een volkstuin binnen de 'muren' van een zorgvoorziening, zoals een woonzorgcentrum. Een warme tuin biedt de bewoners de kans actief bezig te zijn, of gewoon te genieten van het kijken naar tuinierende mensen. Het idee is eenvoudig en origineel: een zorgvoorziening stelt grond ter beschikking waarop mensen uit de buurt komen tuinieren. Ook scholen of verenigingen kunnen er een tuintje onderhouden. Bewoners van de zorgvoorziening komen kijken of werken mee. In deze volkse tuin (waar mensen uit het dorp samen tuinieren) en zorgende tuin (waar tuinieren een therapeutische waarde aanbrengt) ontstaat een verbinding tussen de bewoners en de buitenwereld – dorpsbewoners, bezoekers, vrijwilligers – op een spontane en laagdrempelige manier, omdat de tuiniers niet het gevoel hebben dat ze een maatschappelijk engagement opnemen. Ze bewerken immers gewoon hun tuintje. De warme tuin brengt mensen op een spontane manier in contact met de niet-evidente of onbekende context van een zorgvoorziening. Door de inzet van de vrijwilligers blijft de personeelsinzet vanuit de voorziening beperkt.

Welkom in warme tuin Brecht

Onder impuls van Annemie Van Dyck, OCMW-voorzitter en schepen van Landbouw, en ergotherapeute Inge Rombouts werkte het OCMW van Brecht het warme-tuinconcept uit op de terreinen achter het woonzorgcentrum Sint-Maria. Er werd al eerder getuinierd met één groentebak, maar op 11 mei 2017 kreeg

Het idee is eenvoudig en origineel: een zorgvoorziening stelt grond ter beschikking waarop mensen uit de buurt komen tuinieren. Bewoners van de zorgvoorziening komen kijken of werken mee.

de tuin er vier groentebakken bij, op maat gemaakt voor mensen met een rolstoel of rollator. De scholieren van Kristus-Koning van deelgemeente Sint-Job leverden het ontwerp en timmerden de bakken. De Landelijke Gilde-afdelingen uit Brecht, Overbroek en Sint-Lenaerts brachten de grond, plaatsten de bakken en gaven informatie over de gewassen. Momenteel zijn er vijf bewoners actief in de warme tuin. Zij wonen in het woonzorgcentrum en in de aanpalende serviceflats. Elke bewoner heeft zijn eigen groentebak en staat ook in voor het onderhoud ervan. Een van de bakken werd een belevingsbak, hier kunnen alle bezoekers aan de kruiden voelen, ze plukken, ruiken en proeven! In het najaar werd met de oogst pompoensoep gemaakt. Eerder al konden de bewoners genieten van lekkere aardbeien, tomaten en radijsjes. Maar vooral leerden bewoners en bezoekers elkaar op een ongedwongen manier beter kennen.

De zoektocht naar een plaatselijk netwerk

Landelijke Gilden is overtuigd van het concept en ondersteunt de start van warme tuinen. Een kant-en-klare warme tuin bestaat echter niet, want in elke voorziening en elke buurt is de context anders. Plaatselijk moet u aan de slag met uw netwerk, en daarbij kan Landelijke Gilden een rol spelen door de voorzieningen in contact te brengen met de plaatselijke afdelingen. Landelijke Gilden begeleidt deze 'snuffelsessie', projectmedewerker Karen Verplancke komt langs om het warme-tuinconcept samen met de zorgvoorziening, de plaatselijke Landelijke Gilde en moge-

lijke vrijwilligers te verkennen: wat zijn de mogelijkheden, zijn er knelpunten? Al deze vragen passeren de revue. Afhankelijk van wat deze bijeenkomst oplevert, beslissen de deelnemers om met een warme tuin te starten of niet. Als ze het doen, levert Landelijke Gilden een startpakket met campagnemateriaal, tips om aan de slag te gaan en te blijven, regelmatige communicatie via nieuwsbrief en Facebook.

KAREN VERPLANCKE IS PROJECTMEDEWERKER
WARME TUIN BIJ LANDELIJKE GILDEN

karen.verplancke@landelijkegilden.be
T 0473-45 75 87

Het warme-tuinproject wordt mee mogelijk gemaakt door cofinanciering uit Platteland Plus, bestaande uit middelen van Vlaanderen en de provincie Antwerpen. Cera maakt het mogelijk de campagne over heel Vlaanderen bekend te maken bij zorgvoorzieningen en plaatselijke afdelingen.

**HET SUCCES VAN DE
WOONZORGZONE
BEWIJST DAT EEN
LOKAAL BESTUUR MET
VISIE EN MET DEGELIJKE
ZORG OP MAAT
EEN GROTE IMPACT
KAN HEBBEN OP DE
LEVENSQUALITEIT
VAN MENSEN.**

Myriam Deloddere
OCMW-secretaris Wervik

Burgemeester?

De job van je leven!

Van de 308 Vlaamse gemeenten zijn er 48 met een vrouwelijke burgemeester, dat is maar zestien procent. Vrouwen zijn te bescheiden, ze moeten eerst hun gezin regelen en de politieke cultuur is nog altijd zeer mannelijk, dat zijn de redenen volgens de acht vrouwelijke en de ene mannelijke burgemeester die we voor dit verhaal contacteerden, maar zij vinden het zelf wel een topjob.

‘Als je je wilt engageren en iets wilt veranderen in je omgeving, is de lokale politiek het forum bij uitstek,’ zegt Tine Gielis, burgemeester van Laakdal. ‘Toen ik nog in het oudercomité actief was, kwam ik na die vergaderingen gefrustreerd thuis, omdat ik enkel mocht meebeslissen over de hapjes op het feest. In de lokale politiek kun je wel iets betekenen en het verschil maken.’ Irina De Knop wilde de dienstverlening in Lennik verbeteren: ‘Ik wilde moderne ideeën over management en organisatieontwikkeling inbrengen in het gemeentebestuur. Ik heb ook meer de nadruk gelegd op het ontwikkelen

van beleid waarin jonge gezinnen en kinderen centraal staan.’ Tania De Jonge had ook de ambitie iets te doen voor Ninove en zijn inwoners: ‘Nu ik burgemeester ben en een heel fijn team van collega’s kan aansturen en er elke dag kan zijn voor onze inwoners en een sterk beleid heb, ben ik heel tevreden en doe ik deze job ontzettend graag.’

WITTE RAVEN

Van de negen burgemeesters die we opbelden doken er maar een paar vanuit het niets op om dan met een monsterscore verkozen te worden. ‘Twaalf jaar geleden besliste ik pas in juni aan

Tine Gielis:

de verkiezingen mee te doen en dankzij mijn voorkeurstemmen ben ik naar het burgemeesterschap gekatapulteerd,' zegt Tine Gielis, burgemeester van Laakdal. Ook Nadia Sminate nam de kans die ze in 2012 kreeg – nota bene de 21ste plaats op een lijst van 25 – met beide handen beet, belde overal bij de mensen in Londerzeel aan om zich voor te stellen, en zonder dure campagne maar dankzij deze aanzienlijke tijdsinvestering kreeg ze heel veel bolletjes achter haar naam. Maar dit zijn de witte raven. Want politiek draait om macht en volgens onderzoekster Silvia Erzeel van de VUB geldt dit zeker

'Toen ik actief was in het oudercomité, kwam ik na die vergaderingen gefrustreerd thuis, omdat ik enkel mocht meebeslissen over de hapjes op het feest. In de lokale politiek kun je wel iets betekenen.'

voor de lokale politiek. 'Vroeger werd vaak aangenomen dat het lokale niveau voor vrouwen makkelijker was dan het nationale niveau omdat het lokale niveau dichterbij de mensen staat. Dat klopt misschien voor een deel, maar ik zie dat het op het lokale niveau voor nieuwkomers moeilijk is om ingang te

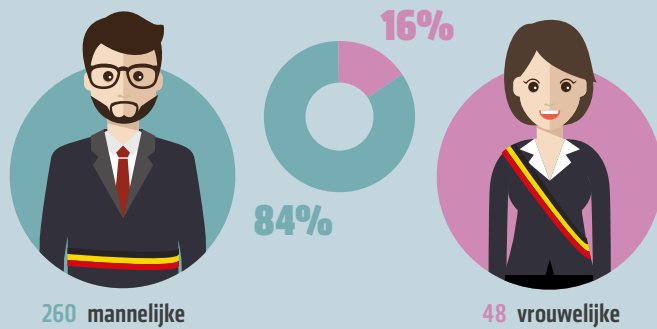
vinden; dit geldt voor vrouwen maar ook voor mannen.' Dat ondervond Katrien Partyka op haar eerste bestuursvergaderingen in Tienen waar ze te maken kreeg met machthebbers die voor langere tijd aan de macht blijven en er veel aan doen om die macht te behouden. 'Om het zacht uit te drukken: ze stonden niet open voor wat een jonge vrouw te zeggen had. Als nieuwe kandidaat kom je in een onbekende wereld terecht. Dikwijls kennen die mensen elkaar al lang, vergaderen ze in zaaltjes achter cafés, waar het niet evident is alleen binnen te stappen, laat staan het woord nemen. Opkomen voor je mening, dat moet je durven. Daarnaast is het ook een wereldje met veel ongeschreven regels, met vergaderingen die niet altijd even efficiënt verlopen. Voor vrouwen met weinig tijd en andere engagementen kan dat frustrerend zijn.'

'Mannen in de politiek lopen vaker in de kijker,' zegt Hilde Claeys, burgemeester van De Pinte. 'Ze spelen het politieke spel, terwijl vrouwen an-

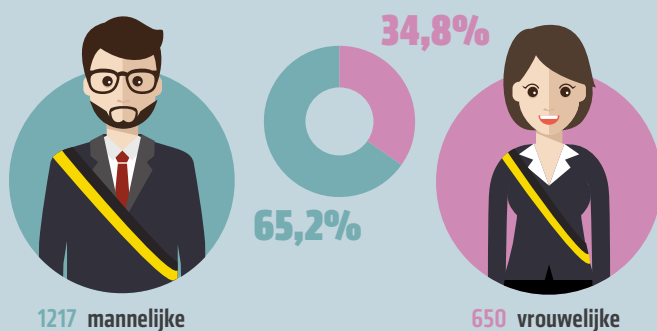
ders in elkaar zitten. Vrouwen zoeken minder de camera op, ze werken graag achter de schermen. Blijkbaar stemt het grote publiek nog altijd op wie het meest in de kijker loopt.'

Inge Lenseclaes heeft nooit ervaren dat vrouwen minder kansen krijgen in de politiek: 'Overijse is een dorp en het

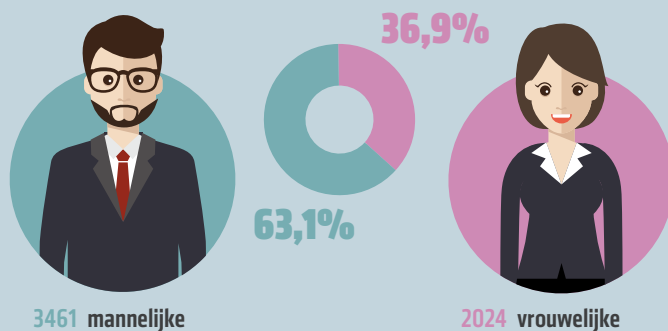
308 burgemeesters in Vlaanderen

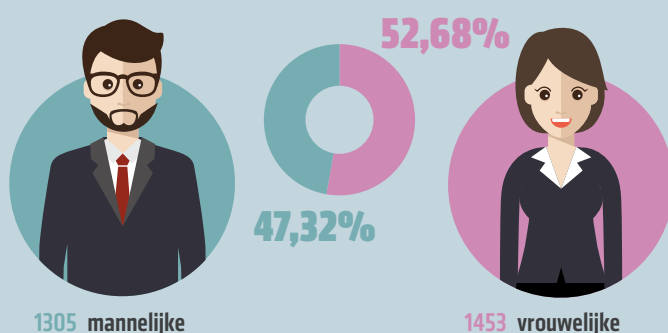
1867 schepenen in Vlaanderen

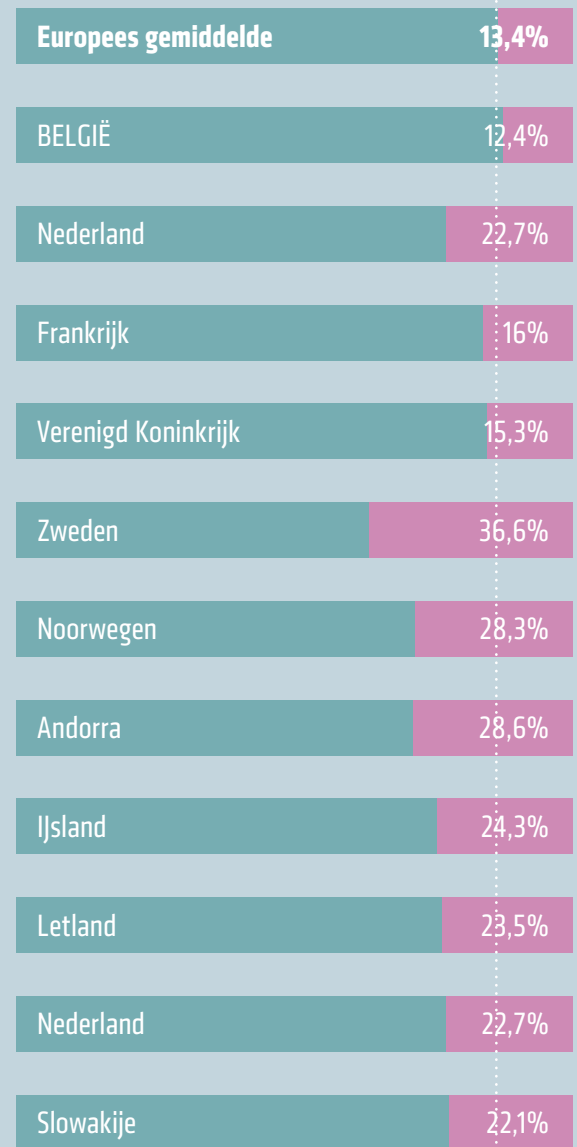
5485 gemeenteraadsleden in Vlaanderen

2758 OCMW-raadsleden in Vlaanderen

België onder Europees gemiddelde in 2016

Bovenstaande cijfers zijn opvallend, omdat België vaak aangezien wordt als een van de betere leerlingen in Europa. Door de genderquota is het aantal vrouwelijke verkozenen de laatste vijftien jaar toegenomen, waardoor België bijvoorbeeld een van de koplopers in Europa is wat betreft het aantal verkozen vrouwen in het federale en het Vlaamse parlement. Maar dit gaat dus niet op voor het aantal burgemeesters.

GEGEVENS: VLAANDEREN, PINAKES - EUROPA, COUNCIL OF EUROPE

Irina De Knop:

'Je krijgt vrouwen nog wel op de lijst als steun, maar ze willen niet per se verkozen worden. Vrouwen zoeken meer naar verbondenheid en samenhang. En dat vind je niet in de lokale politiek, tenminste als je de lokale pers mag geloven.'

verschil man/vrouw speelt hier niet, de bevolking is ook helemaal klaar voor vrouwen in de politiek. Vrouw zijn is geen voordeel en geen hindernis. Het gaat om wat ik doe.' Ook Hilde Claeys heeft haar geslacht nooit als hindernis of als voordeel ervaren, en dat lijkt de Kortenbergse burgemeester Chris Taes, de enige man die we hebben gebeld, maar evident: 'De kiezer maakt zelf wel de keuze, en kan evengoed voor een man als voor een vrouw kiezen.'

TALENT TELT

Voor de burgemeester van Bilzen Frieda Brepoels zijn de quota, vooral die waarbij de eerste twee mensen op de lijst van verschillend geslacht moesten zijn, de belangrijkste stap geweest voor meer vrouwen in de politiek. 'Voor die konden ze zich niet zo goed op de voorgrond duwen. Ik ben in '82 begonnen op mijn 26ste, die eerste stap was de grootste. Als je dan op plaats 5 of 10 staat, moet je het op eigen kracht doen of belangrijke steun hebben van bepaalde groepen. Een netwerk is zo belangrijk, je moet veel mensen kennen, actief zijn in de ouderraad, sportclubs, verenigingen. Je moet sociaal vaardig

zijn, mensen durven aanspreken over zaken die hen aanbelangen. Vrouwen laten zich al gauw in de hoek van de zachte thema's duwen, maar daar win je geen mannelijke kiezers mee. Het interesseert mannen veel meer hoe het met de financiën zit of met het voetbal gaat. Als architecte heb ik gemakkelijk spreken, mannen komen mij al gauw vragen hoe ze hun dak moeten repareren. Dát interesseert mannen. Vrouwen onder elkaar praten dikwijls over de kinderen en de familie, daar zijn mannen niet mee bezig. Als vrouw moet je de kneepjes leren om ook aan de stemmen van mannen te geraken. Vrouwen stemmen immers niet principieel voor vrouwen, dus probeerde ik de mannen over te halen.' Een goede strategie. 'Onderzoek toont aan dat vrouwelijke kandidaten hun voorkeurstemmen vooral van vrouwen krijgen,' zegt Silvia Erzeel. 'Mannelijke kiezers stemmen veel minder op vrouwelijke kandidaten dan dat er vrouwelijke kiezers op mannelijke kandidaten stemmen.'

Het resultaat is ernaar. In de gemeenteraden van Vlaanderen zetelt maar een vrouw per twee mannen. Overal in het land zoeken de partijen op dit moment

goede kandidaten, maar ook voor deze vrouwelijke burgemeesters is het moeilijk om actieve vrouwen te overtuigen om op de lijst te staan. 'Vrouwen willen naast hun drukke gezin en hun boeiende baan nog wel iets leuks doen, iets waarvan ze energie krijgen, en dat hebben ze niet als beeld van de lokale politiek,' zegt Irina De Knop van Lennik. Ook Tania De Jonge ziet in Ninove veel sociaal geëngageerde vrouwen die in verschillende verenigingen actief zijn en daarbij gezin en werk combineren: 'Maar zij haken af, omdat ze ook de politiek volwaardig en met volledige inzet willen doen. Ze zeggen altijd: "Als ik iets doe, wil ik het goed doen".' Bovendien zijn vrouwen dikwijls te bescheiden, zegt Katrien Partyka: 'Ze geloven niet genoeg in zichzelf. Verkiezingen is toch een beetje "jezelf verkopen", vrouwen zijn daar minder bedreven in.' - 'Hoe professioneel ze ook zijn, vrouwen hebben dikwijls een extra duwtje nodig om zelfverzekerd te zijn,' zegt ook Frieda Brepoels. 'Mannen hebben dat dikwijls te veel, die geldingsdrang, dat tafelspringen.' Burgemeester Irina De Knop ziet hetzelfde in Lennik: 'Je krijgt vrouwen nog wel

Inge Lenseclaes:

'Het is absoluut noodzakelijk dat je gezin je voor de honderd procent steunt. Anderzijds mag je ook gerust eens een vergadering missen, omdat je gezin je nodig heeft.'

Hilde Claeys:

‘Mocht het moddergooien kunnen wegblijven en de nuance in de debatten kunnen terugkeren, dan ben ik ervan overtuigd dat dit de interesse voor de politiek zou aanzwengelen. Ook voor de vrouwen die iets willen betekenen voor hun dorp of hun stad.’

op de lijst als steun, maar ze willen niet per se verkozen worden. Ze hebben een zekere schroom, zijn schuw voor de schijnwerpers. Vrouwen zoeken meer naar verbondenheid en samenhang. En dat vind je niet in de lokale politiek, tenminste als je de lokale pers mag geloven.’ Ook de burgemeester van Overijse, Inge Lenseclaes, noemt vrouwen meestal te bescheiden: ‘Waar het in de politiek werkelijk op aankomt, zijn karakter en engagement.’ ‘Het ironische is dat vrouwelijke kandidaten vaak “strenger” beoordeeld worden door comités die lijsten samenstellen dan mannelijke kandidaten,’ zegt VUB-onderzoeker Silvia Erzeel. ‘Vrouwen moeten hun vrouw-zijn goedmaken door hogere kwalificaties of credentials voor te leggen. Ik baseer mij hier op internationaal onderzoek; over België is op dat vlak weinig geweten. Het idee dat quota ervoor zorgen dat vrouwen worden geselecteerd omdat ze vrouw zijn (en dus niet omwille van hun capaciteiten) is inderdaad een hardnekkig cliché dat maar blijft voortbestaan, zelfs vijftien jaar na de pariteitswetten. Er is geen enkel onderzoek dat aantoont dat vrouwen op de

lijsten minder bekwaam zijn dan mannen. Dus waarom blijft het (onjuiste) cliché bestaan? En waarom hebben mannen nooit de vrees dat ze op de lijst geplaatst zullen worden “omdat ze man zijn”?’ Volgens burgemeester Hilde Claeys zijn vrouwen niet minder ambitieus dan mannen: ‘Maar ze vinden wellicht andere zaken belangrijker dan de politiek. Politiek staat vaak in een negatief daglicht. Mocht het moddergooien kunnen wegblijven en de nuance in de debatten kunnen terugkeren, dan ben ik ervan overtuigd dat dit de interesse voor de politiek zou aanzwengelen. Ook voor de vrouwen die iets willen betekenen voor hun dorp of hun stad.’ Voor Irina De Knop is de politiek een afspiegeling van de samenleving: ‘Ondanks hun capaciteiten zie je ook in het bedrijfsleven minder vrouwen aan de top. Ook in mijn vriendenkring nemen de vrouwen zodra er kinderen zijn, de zorgende rol voor hun rekening. Ze doen er alles aan om werk en gezin zo goed mogelijk te combineren, ook om financieel onafhankelijk te zijn, maar alles wat daar bij komt, zoals lokale politiek, is een engagement te

veel. Als ze dan kiezen voor een extra engagement, dan liever iets wat spannend of meer in de comfortzone zit zoals sport, cultuur of vrijwilligerswerk. Lokale politiek is een minder vrijblijvend engagement. Enfin, je moet haar op je tanden hebben en geen klein beetje.’

GEZIN MEE IN DE POLITIEK

Maar als vrouwen zich engageren voor een politieke partij doen ze dat met overgave volgens burgemeester Tania De Jonge: ‘En tegelijk moeten ze, soms ongewild, ook verschillende verantwoordelijkheden naast de politiek opnemen, waardoor ze minder bekend zijn. Mijn gezin heeft óók gekozen voor de politiek. Mocht ik meer dan één kind hebben of een kind dat zorg nodig heeft, dan kon ik dit niet verwezenlijken.’ Volgens Nadia Sminate is dat bij iedereen zo: ‘Net zoals bij mijn vriendinnen die fulltimewerk met kinderen combineren, is het bij ons in de week een zottenkot.’ Inge Lenseclaes maakt de bewuste keuze om tussen half vijf en zeven uur met haar gezin bezig te zijn; na half acht herbegint ze aan de politiek. ‘Het is wel absoluut noodza-

Tania De Jonge:

‘Veel sociaal geëngageerde vrouwen haken af, omdat ze ook de politiek volwaardig en met volledige inzet willen doen. Ze zeggen altijd: “Als ik iets doe, wil ik het goed doen”.’

Nadia Sminate:

‘Ik ga opnieuw voor het burgemeesterschap, want dit is de mooiste job die je kunt doen. Als burgemeester zie je de impact van je beslissingen, soms heel snel, en dat is zeer aantrekkelijk. Ik wil het nog eens doen, ondanks de opofferingen.’

kelijk dat je gezin je voor de honderd procent steunt. Anderzijds mag je ook gerust eens een vergadering missen, omdat je gezin je nodig heeft.’

‘Vrouwen voelen zich vaker dan mannen schuldig wanneer ze er door de vele avondvergaderingen niet zijn voor het gezin,’ zegt Hilde Claeys. ‘Mijn kinderen zijn al wat ouder, en hebben er geen moeite mee dat ik al eens vaker uithuizig ben. Maar met jonge kinderen vergt dit puzzelwerk, waardoor ik goed begrijp waarom moeders afhaken.’

Het zijn de argumenten die Frieda Brepoels nu ook weer bij de lijstvorming in Bilzen hoort: ‘Zelf ben ik heel jong begonnen en misschien daardoor niet getrouwd of aan kinderen begonnen. Misschien is het ene een gevolg van het andere, misschien heb ik dingen laten liggen. Ik heb wel geen kinderopvang, maar het zou toch jammer zijn dat alleen vrouwen zonder kinderen in de politiek kunnen stappen.’

Tine Gielis vindt het een voordeel dat je als politica je tijdsindeling zelf bepaalt: ‘En je strijk of schoonmaak kun je uitbesteden of anders organiseren. Ik haal heel veel voldoening uit het burgemeesterschap en krijg meer energie door het aansturen van de gemeente dan wanneer ik de was zelf strijk.’

OP MAAT VAN DE MAN

Frieda Brepoels hoorde al in de jaren tachtig dat de politiek zich zou moeten aanpassen aan het gezin: ‘Forget it. Politiek is keihard. De politieke cultuur is speciaal, het is geen leven voor mensen die het op zich laten afkomen, politiek draait om macht, belangen van Jan en alleman. Het is een mannelijke cultuur en die verander je niet zomaar. Ik dacht

dat het bij een andere verhouding zou veranderen, maar veel vrouwen nemen die manencultuur over en dan verandert er niet echt veel.’

Volgens Nadia Sminate is de tijd dat politiek een mannenwereld was voorbij, tenminste wat de mentaliteit betreft, niet op het vlak van organisatie: ‘Qua organisatie is het nog een mannenwereld, met heel veel avondvergaderingen.’

Tine Gielis zit zelf veel vergaderingen voor: ‘Ik ben erg actiegericht, maak to-dolijstjes, aangevuld met wie wat moet doen. Elke keer kijk ik na of de afspraken van de vorige vergadering afgewerkt zijn. Is dat een vrouwelijke eigenschap, omdat je je huishouden ook moet organiseren? Dwalen mannen makkelijker af naar andere thema’s? Ik denk dat een mengeling goed is. Ik werk al dertig jaar in een petrochemisch bedrijf, dat is een manencultuur, neem dat van me aan, daar noemen ze de dingen bij hun naam. En dus noem ik een kat ook een kat, ik hoop dat mijn partners in college en raad dat ook doen, zodat we elkaar recht in de ogen kunnen kijken en geen messen in elkaars rug planten.’

Volgens burgemeester Chris Taes kijken ze in Kortenberg bij hun lijstvorming vooral naar talenten en niet naar het geslacht. Daardoor zetelen er meer vrouwen dan mannen in gemeenteraad en college: ‘Elders staat dikwijls de populariteit voorop. Wij kiezen bij de lijstvorming de meest talentvolle personen. Door dit criterium voelen vrouwen zich aangesproken. Bovendien voeren we een groepscampagne. Bepaalde personen naar voren schuiven, daar doen wij niet aan mee. Maar wie de meeste kopstemmen krijgt, mag eerst een zitje kiezen.’ Chris Taes komt dit jaar niet meer op voor de functie van burgemeester: ‘Ik maak plaats voor... jawel, een vrouw. De persoon met het meeste talent. Zelf duw ik de lijst en geef ik haar mijn volledige steun.’

MOEILIJKE DOORGROEI

Katrien Partyka had wel het gevoel dat ze als een goede kandidaat werd beschouwd: ‘Nadelen zijn er pas als het erop aankomt ook daadwerkelijk een mandaat als schepen of burgemeester op te nemen, vandaar, vermoed ik, de lage cijfers vrouwelijke schepenen

Katrien Partyka:

‘Vrouwen geloven niet genoeg in zichzelf. Verkiezingen is toch een beetje “jezelf verkopen”, vrouwen zijn daar minder bedreven in.’

Chris Taes:

'Vrouwen hebben niet alleen een meerwaarde voor de zachte sectoren, maar hun deelname creëert ook een evenwichtiger beleid.'

en burgemeesters. Vrouwen met een mandaat als schepen of burgemeester hebben zich dikwijls "dubbel" moeten bewijzen.' Toen Tania De Jonge in Ninove voor het eerst op de lijst stond, was ze nog geen bedreiging voor anderen: 'Maar toen ik na de tweede verkiezingen dankzij mijn stemmen aantal schepen werd, kreeg ik het zwaar te verduren van de oppositie. Mijn lieve vader zei me toen: "Hoge bomen vangen veel wind" en dat klopt, bij de derde verkiezing had ik de op één na meeste stemmen en ik voelde dat sommigen het daar behoorlijk moeilijk mee hadden. Ik ben er steeds in geslaagd daar op een positieve wijze mee om te gaan en te zorgen voor verbondenheid, over de partijgrenzen heen. Dat vraagt heel veel energie, maar is de moeite waard.'

Frieda Brepoels heeft niet alleen keihard gewerkt, ze geeft ook toe geluk te hebben gehad: 'Ik was dikwijls de juiste persoon op de juiste plaats. Zochten ze destijds een jonge zelfstandige vrouw die zich wou inzetten, dan waren ze bij mij aan het juiste adres. Met een lijst vanuit de oppositie werd ik meteen schepen en ik ben er direct

voor gegaan, net zoals twee jaar later voor het parlement.'

Sinds Chris Taes in de jaren tachtig politiek actief werd, kwamen er gaandeweg meer vrouwen, en voor hem is het duidelijk: 'Ze hebben niet alleen een meerwaarde voor de zachte sectoren zoals zorg, vrije tijd of gezondheid, maar hun deelname creëert ook een evenwichtiger beleid.'

Maar voor Hilde Claeys zou het vooral fijn zijn dat het politieke spel anders gespeeld werd, op een meer gematigde toon. Wie in de politiek stapt, raadt ze aan om zichzelf te blijven: 'Mitsdien is het wel aan de vrouwen om die nieuwe politieke cultuur tot stand te brengen: minder hard, minder polariserend, meer op mensenmaat en vanuit het hart.' Volgens Katrien Partyka zoek je als beginner het best naar gelijkgestemden: 'Zoek steun, bouw een netwerk en vooral: geef niet te snel op!' – 'Wees zelfzeker, ambitieus en maatschappelijk betrokken, durf je ook af en toe eens kwetsbaar op te stellen, heb vertrouwen in wat je doet, af en toe moet je ook leren uit fouten om het in de toekomst nog beter te doen,' zegt Tania De Jonge, en nog: 'Kom ook veel

onder de mensen, zodat je weet wat er leeft bij je inwoners.'

En Frieda Brepoels raadt iedereen aan elke kans die in je leven voorbijkomt te grijpen: 'Een kans die je niet grijpt, komt nooit meer terug. Een politieke carrière is niet te plannen. Ik had er nooit aan gedacht burgemeester te worden. Maar ik heb altijd keihard gewerkt, elke kans gegrepen. Dat maakt het leven avontuurlijk. Het geeft je leven kleur, als je dikwijls nieuwe dingen kunt doen.'

DE JOB VAN JE LEVEN

Nadia Sminate gaat opnieuw voor het burgemeesterschap: 'Dit is de mooiste job die je kunt doen. Als burgemeester zie je de impact van je beslissingen, soms heel snel, en dat is zeer aantrekkelijk. Het is al spannend geweest. Twee weken na mijn eedaflegging moest ik het gemeentelijk rampenplan afkondigen. Maar ik raad iedereen aan zich te engageren en ervan te genieten!' Dat doet Tine Gielis van harte, zo zweefde ze eind november een paar dagen van blijdschap: 'Toen hebben we ons nieuwe gemeentehuis geopend, een orgelpunt na tien jaar voorbereiding waarbij tegelijk de dorpskern vernieuwd werd met onder andere de aanleg van een evenementenplein. We hebben resoluut gekozen voor centrale dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis waar gemeente en OCMW geïntegreerd werken, maar ook bibliotheek, buitenschoolse kinderopvang, wijkpolitie en bpost gehuisvest zijn onder één zelfde dak. Dat werd een succes, te danken aan consequent zijn, altijd aan hetzelfde doorwerken en de beslissingen uitvoeren.' Voor Frieda Brepoels

WIN

Waarom wilt u het voor het zeggen hebben?

Lokaal-hoofdredacteur Marlies van Bouwel schreef met *Voor het zeggen* een roman over de steile opgang van politica Sara Demeester in de denkbeeldige fusiegemeente Arendam gezien door de lens van haar beste vriendin persfotografe Liesbeth Andries. De VVSG geeft 20 exemplaren aan de mooiste motivaties: wat of wie heeft u het meest geholpen om in de lokale politiek te stappen en het vol te houden?

Mail naar lokaal@vvsg.be, twitter op @vvsg met #voorhetzeggen of volg onze Facebookpagina.

Ook te koop in de boekhandel of te bestellen op www.beefcakepublishing.be

Frieda Brepoels:

'Als burgemeester ben je er zeven op zeven, de klok rond. Je moet stevig in je schoenen staan om overal en bij iedereen het juiste evenwicht te vinden tussen het algemene en het individuele belang.'

is het de job van haar leven: 'Het is het mooiste wat je in je leven kunt doen, ronduit fantastisch. Alleen met een drive, inzet en doorzettingsvermogen boek je resultaten. En die kleine resultaten doen zo'n deugd! Maar je kunt het niet maken een keer niet te komen, mensen verwachten dat je er altijd bent. Als burgemeester ben je er zeven op zeven, de klok rond. Je moet stevig in je schoenen staan om overal en bij

iedereen het juiste evenwicht te vinden tussen het algemene en het individuele belang.'

Ook Tania De Jonge vindt het burgemeesterschap de mooiste politieke job die er bestaat: 'Ik ben blij dat ik dit elke dag mag ondervinden.' Zij vindt wel dat ze zich kwetsbaar mag opstellen: 'Natuurlijk kun je niet iedereen helpen en hebben de dood van Glenn (zelfmoord na pesten) en Jory (eenzaam

in een park) bij mij diepe wonden geslagen. Af en toe mag je dat kwetsbare tonen.' Inge Lenseclaes beveelt andere vrouwen aan niet te twijfelen over een mandaat: 'Het is echt heel tof om te doen, je kunt echt iets bereiken en we hebben vrouwen nodig!' ■

NATHALIE DEBAST, KARLIEN GORISSEN, ANN LOBIJN EN
MARLIES VAN BOUWEL ZIJN VVSG-STAFMEDEWERKERS

voor een **accurate** en **efficiënte** bedeling

Uw ongeadresseerd drukwerk accuraat, betaalbaar én ecologisch vriendelijk bedield? Met of zonder opmaak en drukken? Dat kan voortaan ook voor uw gemeente!

Persoonlijke service dragen wij hoog in het vaandel. Neem vrijblijvend contact met ons op, u merkt dadelijk het verschil.

Uw partner voor kwaliteitsvolle bedelingen!

Turnhoutsebaan 185 bus 1
B-2970 Schilde
0800 64 400
info@vlaamsepost.be
www.vlaamsepost.be

Een coach voor energieneutraal verbouwen

Tegen 2020 willen de dertien gemeenten die aangesloten zijn bij streekontwikkelaar Leiedal 20% minder CO₂ in de lucht en tegen 2050 moet de regio klimaatneutraal zijn. Een doorslaggevende factor daarbij is de duurzame renovatie van het vaak verouderde woningbestand. Van de 130.000 woningen in Zuid-West-Vlaanderen dateren er 100.000 van vóór 1980. Vooral die zijn aan renovatie toe, en net daarin schuilt de winst voor de woningeigenaar én het klimaat.

In het project Warmer wonen komt de renovatiecoach aan huis, het eerste huisbezoek is gratis en soms al voldoende om voor een stuk het huis duurzaam te renoveren.

INFORMATIE

Renovatiecoach,
Mijn Energiekompas en de
aannemerspool:
www.warmerwonen.be

Renoveren doe je niet zomaar. Je wilt zeker zijn van waar je aan begint en waar je zult eindigen. Geen dubbel werk, maar zorgeloos, efficiënt, in de juiste volgorde en vooral kostenbesparend verbouwen. Daarom riep intercommunale Leiedal de Renovatiecoach in het leven. Hij staat mensen bij met raad en daad tijdens het hele renovatieproces. Hij biedt onafhankelijk en professioneel verbouwadadvies, helemaal op maat. Hij volgt mee de werken en het budget op, wijst de weg naar premies en maximaliseert energiebesparing. Leiedal wil de burger niet in de kou laten staan, maar hem coachen om de renovatiestap te zetten: zijn woning, haar waarde én het klimaat worden er alleen maar beter van.

Raad op maat, van voorbereiding tot oplevering

Maatwerk, daar gaat het om. In dat licht ontwikkelde Leiedal Mijn Energiekompas, een digitale tool waarmee je in een-twee-drie de energiescore van je huis kunt meten. Een huis heeft immers, net als een koelkast, een energielabel. Haalt het een A in energie of puft het veeleer in het rood? In een paar klikken wijst het kompas de weg naar wat er beter kan,

met een renovatierapport op maat. Hoe kies je de juiste aannemer? Vergelijk je er zomaar een paar? Wie biedt betaalbare en duurzame kwaliteit? Om de regio ook daarbij te ondersteunen legde Leiedal een pool aan van energiebewuste aannemers. Het zijn mensen met ervaring in de renovatiewereld die weten waar de moeilijke punten liggen en die op hun beurt een schakel zijn op weg naar een klimaatneutrale woonwereld.

Warmer Wonen

De Renovatiecoach, Mijn Energiekompas en de aannemerspool passen in het project Warmer Wonen. Met Warmer Wonen ondersteunt Leiedal de inwoners van haar dertien gemeenten structureel bij duurzame renovaties. De Renovatiecoach geeft concreet zicht op de woontoestand bij de mensen in de regio. De kostprijs van de coach, 50 euro per uur, blijft voor sommigen helaas nog een drempel. Het eerste huisbezoek is wel gratis en is soms al voldoende om voort te kunnen. Met kleine vragen kun je de coach ook bellen of mailen. Mensen met een beperkt inkomen hebben recht op een gratis energiescan en worden naar dat aanbod begeleid. Omdat de meeste mensen niet meteen de middelen hebben om een totale renovatie uit te voeren, coacht de Renovatiecoach hen om vooruit te kijken en zo zinloze kosten te vermijden. Nieuwe ramen plaatsen zonder de muren te isoleren, bijvoorbeeld, is meestal een nutteloze ingreep. En zelfs na de renovatie kan een bezoek van de coach nuttig zijn. Hebben ze wel alle premies ontvangen waar ze recht op hadden? Zo niet is de prijs van een consultatie heel snel terugverdiend.

**TOM KESTELOOT IS COMMUNICATIE-
VERANTWOORDELIJKE LEIEDAL**

public sector

onze diensten.

Forward. Of in het Nederlands: vooruit. We willen het allemaal. Als individu, organisatie en maatschappij. Maar voordat je vooruit kunt kies je eerst een richting. Daar waar je naartoe wil. Bij Randstad Public Sector laten we ons hierbij niet leiden door technologie en data alleen, maar ook door inzicht, instinct en inlevingsvermogen. Tech met een persoonlijke touch. Met onze menselijke analyse van data bieden wij u passende oplossingen. Kijken wij voor u verder dan een cv of vacature. Met slimme tools zien we kansen voordat anderen die zien. Samen spelen we in op de uitdagingen van vandaag en anticiperen op die van morgen. Zo maken we meer mogelijk en betekent vooruitgang ook echt dat we allemaal vooruitgaan. Dat noemen we Human Forward.

U wil weten wat we voor u kunnen doen?
Aarzel niet om contact op te nemen.

Olivier Lefevre
directeur, 0477 97 96 05,
olivier.lefevre@randstad.be

Cosette Verhelst
manager Vlaanderen, 0472 38 42 92,
cosette.verhelst@randstad.be

public.sector@randstad.be
www.randstad.be

human forward.

De aftrap voor de stedenband is gegeven

Eind vorig jaar trok een delegatie uit het West-Vlaamse Anzegem naar Benin. Een bont gezelschap van schepenen, ambtenaren zoals de algemeen directeur en de mondiale ambtenaar, en mensen uit het middenveld. Dit eerste bezoek aan Pèrèrè stond helemaal in het teken van wederzijdse kennismaking. Na een lange zoektocht naar een geschikte stedenbandpartner bleek deze Beninse gemeente uiteindelijk de beste kandidaat voor Anzegem. Tijdens het bezoek vonden beide besturen al mogelijke domeinen voor toekomstige samenwerking, zoals afval, burgerlijke stand en uitwisseling tussen gemeentescholen. In mei vindt het tegenbezoek plaats en tekenen beide gemeenten een samenwerkingsakkoord. Voor schepenen Jeremie Vaneekhout is de aftrap gegeven: 'Dit inspireert over partij- en landsgrenzen heen. We zien elkaar terug in mei.'

TEKST SCHEPEN JEREMIE VANECKHOUT, SECRETARIS SONJA NUYTENS EN OUD-SCHOOLDIRECTEUR KAREL DEMEULEMEESTER

Op acht intense dagen leerde de Anzegemse schepen voor Ontwikkelingssamenwerking Jeremie Vaneekhout een bevolking en een totaal andere gemeentelijke organisatie kennen dan we in Vlaanderen gewend zijn: 'Daar hebben de lokale politici fundamenteel andere uitdagingen op de plank liggen dan wij. Als wij het al onmogelijk vinden om op de verwachtingen van onze inwoners een afdoend antwoord te geven binnen budgetten en mogelijkheden, dan worstelen onze collega's uit Pèrèrè nog zoveel meer met dat gevoel. *Besturen is kiezen* wordt hier iedere dag keihard in de praktijk omgezet. Daar kunnen wij van leren.'

Competenties versterken is cruciaal, structureel binnen de organisatie, maar evenzeer bij de personen, politici, bestuurders in kwestie. Want het zijn die sleutelspelers die een positieve dynamiek stuwen of kraken, die hun administratie en bevolking sterker maken en inspireren of net afremmen tot het status quo of erger. Politici zijn passanten, maar ze kunnen tijdens hun passage wel degelijk blijvende sporen trekken. In België en in Benin.

Voor gemeentesecretaris Sonja Nuytens was het duidelijk dat binnen de administratie gemotiveerde en gekwalificeerde mensen aan het werk zijn, maar dat de ondersteuning voor duurzaamheid van besluitvorming en uitvoering ontbreekt. Op het gemeentesecretariaat, de planafdeling, de dienst voor cultuur, toerisme, sport en communicatie, de burgerlijke stand, de dienst financiën en die voor openbare werken is er geen technisch uitvoerend personeel. Dit verklaart het zwerfvuil op straat, de beperkte aanwezigheid van wegen en nutsleidingen en de niet herstelde putten in het wegdek. Het zijn vrijwilligers die het gemeentehuis schoonmaken in Pèrèrè.

Voor schepen Jeremie Vaneekhout waren het bezoek en de uitwisseling van ervaringen op veel vlakken leerrijk. Zo hebben maar twee van de 77 Beninse gemeenten een vrouwelijke burgemeester. Pèrèrè is er met burgemeester Marietou Tamba een van. Vaneekhout was onder de indruk van hoe deze getalenteerde vrouw overeind blijft in een mannenmaatschappij. Hoe protocol en plechtigheid kunnen bijdragen tot moreel gezag. Hoe een lokale democratie zich organiseert en wat intergemeentelijke samenwerking kan betekenen. Hoe je als *leider* in crisissituaties en onder de penibelste omstandigheden toch je bevolking op een positieve manier op sleeptouw neemt.

Zorgt het protocol voor onwennigheid bij de eerste kennismaking, al gauw blijkt na een voorzichtige aftastingsronde hoe waardevol deze stedenband kan zijn. Uiteraard voor bevolking en gemeentelijke organisatie, maar niet het minst voor de capaciteitsverhoging van lokale beleidsmakers. Schepenen Jeremie Vaneekhout en Koen Tack uit Anzegem hoorden dit van hun collega's uit Pèrèrè, zowel on als off the record.

mondiaal beleid

De gemeente Pèrèrè houdt het hoofd boven water, maar blijft zoeken naar een betere verwerving van haar gemeentelijke inkomsten. De inning van belastingen gebeurt vooral op de standplaatsen van de lokale markt. Op de uitgebreide informele handel aan de rand van de openbare weg heeft nog niemand zicht.

Maar 55% van de Beninse jongens tussen vijf en 24 jaar kan lezen en schrijven. Bij de meisjes is dat zelfs maar 31%. Volgens Unicef doen maar zes landen ter wereld het slechter. Drie op de vier kinderen zouden wel naar het basisonderwijs gaan, tot op de middelbare school schopt nog een op de twee jongens en een op de drie meisjes het.

In de klassen is er weinig didactisch materiaal, zoals atlanten, wandplaten, leesboeken, educatief speelgoed of computers. Meestal is er ook geen drinkbaar water. Buiten een bord en krijt gebruiken de kinderen dikwijls plankjes waarop ze met krijt kunnen schrijven. Alleen oudere leerlingen schrijven met potlood in schriftjes. Uitzonderlijk zijn er boeken die de leerlingen per twee gebruiken.

Tijdens het bezoek viel het op dat de klassen overvol zijn en de leerkrachten zeer gemotiveerd lijken. De kinderen zijn gedisciplineerd en luisterbereid. Alle klassen zijn zo ingericht dat kinderen kunnen samenwerken. De voertaal in alle scholen is Frans, thuis spreken de kinderen hun eigen taal. Als oud-schooldirecteur droomt Karel Demeulemeester ervan enkele Anzegemse scholen te linken met scholen uit Pèrèrè omdat beide werelden van elkaar kunnen leren.

Benin geeft gemeenten staatssteun op basis van het aantal inwoners, maar... veel geboorten worden niet geregistreerd. De meeste vrouwen bevallen thuis en om de betaling van de registratie te vermijden doen ze geen geboorteaangifte. Pèrèrè is uitgestrekt, maar 'oppervlakte' is geen criterium voor de staatssteun. Dit maakt het voor de administratie moeilijk de verafgelegen kernen te ontsluiten en te voorzien van drinkbaar water, riolering en elektriciteit.

Heeft uw gemeente ook interesse om samen te werken met een lokaal bestuur elders in de wereld?

De VVSG biedt ondersteuning bij het hele proces, van het creëren van draagvlak in de gemeente of de zoektocht naar een geschikte partner tot de identificatie van thema's voor samenwerking en de begeleiding van werkbezoeken.

Meer informatie via internationaal@vvsg.be.

BETROUWBARE NETWERKEN IN ONZE GEMEENTEN: DAT IS INFRAX!

*Dirk Moerenhout
Infrax-medewerker*

www.infrax.be

infrax
grondleggers van comfort

Vlaamse gemeenten dragen op drie niveaus bij aan de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties: binnen het eigen bestuur, voor de eigen bevolking en door internationale samenwerking. Omdat we op 8 maart Wereldvrouwendag vieren, zetten we deze maand graag de gemeentelijke initiatieven in verband met gender in de kijker. Wereldwijd blijft het een gevoelig thema dat nog meer aandacht verdient. Op alle niveaus moeten inspanningen worden geleverd tegen het glazen plafond, de loonkloof en gendergeweld. Vrouwen hebben, net als mannen, recht op een goede gezondheid en kennis over seksualiteit en voortplanting. **TEKST HELEEN VOETEN EN KARLIEN GORISSEN**

Gendergelijk gemeentebeleid

SCHAARBEEK STELT GENDERMANAGER AAN

De uitdagingen wat betreft gendergelijkheid zijn terug te vinden in alle aspecten van onze samenleving: van arbeidsleven en management tot sport, vrije tijd en ouderschap. Om een transversaal genderbeleid te realiseren zette de gemeente Schaarbeek enkele jaren geleden een project van gendermainstreaming op. Verschillende gemeentediensten identificeerden onder begeleiding van Gender@Work hun goede praktijken en verbeterpunten op het vlak van gelijke kansen, en stelden daarna een concreet actieplan op. Schaarbeek is sinds 2014 ook een van de gemeenten die deel uitmaken van de werkgroep Gender Budgeting van het Brussels Gewest. De voorbije twee jaar namen alle gemeentediensten al hun begrotingen volgens genderimpact onder de loep.

De gemeente gaat nog een stap verder en heeft sinds kort een *gendermanager* aangeworven. Amélie Servotte zal met alle gemeentediensten samenwerken om de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in alle beleidsdomeinen te bewaken. Zij staat ook in voor het diversiteitsplan van het gemeentepersoneel. Als gendermanager kan ze voortbouwen op een gemeentelijk beleid dat al enkele jaren van gendergelijkheid een speerpunt maakt. Zo geeft de gemeente al sinds 2015 extra sportcheques aan meisjes om ze aan te moedigen meer te sporten, en introduceerde ze een label in de gemeentelijke bibliotheek voor jeugdboeken die genderstereotypes doorbreken.

GENK: HOLEBI- EN TRANSGENDER- VRIENDELIJKE STAD

Hoewel SDG 5 in de officiële Resolutie van de VN enkel over gelijkheid tussen mannen en vrouwen gaat, verwijzen we in de Vlaamse context graag naar goede praktijkvoorbeelden van gemeenten die streven naar gendergelijkheid in alle betekenissen van het woord. Genk is er zo een: de stad werkt samen met de Genkse scholen en holebiverenigingen aan een holebi- en transgendervriendelijk beleid, via een zevenpuntig actieplan. Dit betekent onder meer dat de stad werkt aan positieve beeldvorming in haar communicatiekanalen en dat ze streeft naar een open organisatiecultuur. Genk brengt het thema letterlijk tot aan de voordeur van de inwoners: in februari werd het allereerste regenboogzebrapad van Limburg aangelegd in de stad.

Op aanzet van de stad hebben de Genkse holebi's zich verzameld in OGWA (Ook Genk Wel Anders), een netwerk voor holebi's, transgenders en sympathisanten dat activiteiten en een scholenwerking organiseert. De stad zet ook in op onderwijs: ze promoot klassikale workshops verzorgd door holebi- en transgenderverenigingen en biedt een koffer met educatief materiaal aan. Samen met OGWA en Unia Genk richt de stad bovendien jaarlijks een heuse IDAHOT-week in (rond de Internationale Dag tegen Homo- en Transfobie). Tijdens deze week opent er een pop-up-regenboogcafé en wordt de regenboogvlag gehesen aan het stadhuis en de bibliotheek.

Hoe gaat uw gemeente aan de slag met de SDG's?

Mail naar internationaal@vvsb.be of laat het ons weten op Twitter met de hashtag #LocalSDG.

11 TOT EN MET 13 JUNI CEMR-conferentie over gelijkheid, diversiteit en inclusie in Bilbao

Van 11 tot en met 13 juni organiseert de Europese koepelvereniging voor lokale besturen CEMR haar tweejaarlijkse congres. Deze keer heeft dat plaats in Bilbao met als thema gelijkheid, diversiteit en inclusie. Vanuit België worden een aantal goede praktijken gebracht en 's werelds beste burgemeester Bart Somers is er een van de keynotesprekers. De VVSG zal een all-in-pakket voorstellen om aan deze boeiende conferentie deel te nemen.

Contact: bert.janssens@vvsg.be

1. Genk werkt actief aan een holebi- en transgender-vriendelijk beleid door hen aan te moedigen een eigen netwerk voor activiteiten en een scholenwerking te organiseren.
2. De Schaarbeekse Groendienst was een van de eerste diensten in het project Gender Mainstreaming.
3. De Vereniging van Beninse gemeenten geeft gendervormingen in twaalf gemeenten.

ASSOCIATION NATIONALE DES COMMUNES DU BENIN

INSPANNING VANUIT BENINSE GEMEENTEN VOOR GENDERGELIJKHEID

Niet enkel Vlaamse steden en gemeenten voeren een mondiaal beleid met lokale besturen wereldwijd. Ook de VVSG werkt direct samen met zusterverenigingen. Een van deze partners is de Association Nationale du Bénin (ANCB). Samen met de VVSG werkt deze koepelvereniging aan het genderbewustzijn bij de lokale besturen in Benin. Hiertoe startten beide partners in 2017 een testtraject met twaalf Beninse besturen. De ANCB ondersteunt en onderzoekt samen met deze besturen hoe gender op een transversale manier in de Beninse gemeenten en de lokale meerjarenplannen kan worden geïntegreerd. De aanbevelingen uit dit traject zal de koepelvereniging aan alle 77 lokale besturen in Benin bezorgen. Parallel hiermee ondersteunt de ANCB een netwerk waarin alle vrouwelijke verkozen politici uitwisselen en bijeenkomen. Deze kennisdeling en gedragsbeïnvloeding zal vrouwen aanmoedigen een politieke functie op te nemen in de Beninse maatschappij. ■

HELEEN VOETEN EN KARLIEN GORISSEN ZIJN VVSG-STAFMEDEWERKERS
TEAM INTERNATIONAAL

Publieke zorg bindt ons

Het leernetwerk 'de opstart van een zorgvereniging' is nog jong.

In februari kwam het voor de derde keer samen, vol enthousiasme. Acht leden zijn op 1 januari met hun zorgbedrijf gestart, bij het leernetwerk halen ze hun mosterd.

In een leernetwerk is iedereen medeverantwoordelijk voor de uitwisseling en het verloop want de ervaring en de kennis zitten in de groep. VVSG-stafmedewerker Emme Vandeginste staat ervan versted hoe open en gemakkelijk de leden informatie met elkaar delen. 'Meestal zijn de aanwezigen zo intens met elkaar aan het praten en ervaringen en ideeën aan het uitwisselen dat we op drie uur tijd de agenda niet afgewerkt krijgen.' Al volgt ze het opstarten van zorgverenigingen al een tijd op en heeft ze er een boek over geschreven, toch leert Emme Vandeginste tijdens deze bijeenkomsten zelf heel veel bij uit de concrete ervaringen. 'Leden zoals Roeselare of Genk zijn al een aantal jaren bezig, ook Meetjesland, Orion en Leuven hebben al een weg afgelegd. Acht andere zijn nu op 1 januari van start gegaan. Ik leer wat er bij hen leeft. Op elke bijeenkomst

stelt een zorgvereniging zich voor, hoe de start is verlopen, hoe de organisatie is gestructureerd, welk statuut het personeel heeft.' Het netwerk beantwoordt duidelijk aan een behoefte: 'Ik merk dat de deelnemers elkaar vinden en tussen de vergaderingen veel heen en weer mailen.'

Dat heeft Christel Ringoot van het OCMW van Opwijk ook gedaan, want gemeente en OCMW zijn er op 1 januari gestart met hun zorgvereniging: 'Het moest allemaal snel gaan. De beslissing was gevallen in september, op 4 december kregen we de goedkeuring van de Vlaamse regering, op 14 december werd de notariële akte opgemaakt en onze statuten verschenen op 29 december in het Staatsblad. Het was handig hier toen al een aantal collega's te kennen van wie ik alle praktische procedures hoorde en die me ook documenten hebben doorgegeven. We

Dit is echt kennisdelen, we tasten alle procedures bij elkaar af, vragen hoe de anderen zich organiseren.

STEFAN DEWICKERE

Leernetwerk: de opstart van een zorgvereniging

Van links naar rechts, te
beginnen achteraan:

Bart Desimpel

Zorg Izegem

Hans Piepers

Zorgbedrijf Harelbeke

Katrien Van Hove

Woonzorgnetwerk Edegem

Peter Dendooven

Zorgband Leie en Schelde

Emme Vandeginste

WVSG-stafmedewerker

Koen Wuyts

Zorg Leuven

Bart Michiels

Zorggroep Orion

Stefaan Lambrecht

Zorgvereniging Brugge 'Mintus'

Peter Macken

Zorgbedrijf Rivierenland

Christel Ringoot

Zorgvereniging OPcura

Filip Thyssen

Zorgpunt Waasland

Karen Van den Bossche

Zorgbedrijf Roeselare

Contact:

emme.vandeginste@wvsg.be

hebben een spannende periode achter de rug.' Ze voegt er nog aan toe dat het leernetwerk ook vragen meegeeft voor het Agentschap Binnenlands Bestuur, waar op ze dan samen de feedback bespreken. Bart Desimpel is secretaris van het OCMW van Izegem en sinds 1 januari directeur van Zorg Izegem. Dat hij op de vorige bijeenkomst aanwezig was, is hem bijzonder goed uitgekomen de voorbije maanden: 'Vooral met de mensen van Leuven hebben we alles goed kunnen opvolgen, we zitten in hetzelfde scenario en hebben veel documenten uitgewisseld. Vooral voor de oprichting van het beheersorgaan was het cruciaal.' Filip Thyssen, OCMW-secretaris van Beveren, heeft hetzelfde verhaal, behalve dan dat de zorgvereniging die Beveren samen met Sint-Niklaas, Kruikebeke en Zwijndrecht wil oprichten, nog op de goedkeuring wacht. 'We starten wellicht op 15 maart. We zitten met een complexe situatie en met veel mensen: 1600 personeelsleden en 1250 bedden. Sinds de eerste bijeenkomst heb ik veel contact gehad met de anderen. Dit is echt kennisdelen, we tasten af, vragen hoe ze het organiseren.'

Hans Piepers, OCMW-secretaris van Harelbeke en directeur van het zorgbedrijf daar, knikt instemmend: 'Er staat ons nog veel werk te wachten en dan is het fijn elkaar op deze vergaderingen te leren kennen en collega's te kunnen aanspreken. Bij ons zijn sinds 1 januari 300 personeelsleden overgegaan. Het is een goede start geweest. Je hoort wel eens dat mensen opzien tegen verandering, maar bij ons heeft het tot een nieuwe dynamiek geleid.

Iedereen is nu al trots op het zorgbedrijf, onmiddellijk werd het logo gewaardeerd. De schoonmaakdienst, die nog niet mee kon gaan, staat te trappelen om over te komen. Het is prettig deze drive te zien. Nu komt het erop aan hem levendig te houden. We hebben ons voorgesteld in ons maandelijks informatieblad en er heel veel toffe reacties op gekregen.'

Van de groep zal de Zorgband Leie en Schelde die uit vijf besturen zal bestaan, als laatste van start gaan. Voor Peter Dendooven is het daarom zeer zinvol hier inspiratie te vinden: 'Het is een serieuze uitdaging de vijf besturen op één lijn te krijgen en we willen alle risico's bij de transitie afdekken. Ik krijg hier concrete voorbeelden van beheersovereenkomsten. Zonder het warm water te moeten uitvinden hebben we een grondig onderzoek kunnen uitvoeren. We willen in 2020 beginnen en tillen het dus over de verkiezingen. Met de nieuwe colleges zullen we dan opnieuw beginnen, maar al wel met een stevige juridische basis. We zullen hun de gevolgen van elke mogelijke keuze voor publieke zorg kunnen uitleggen. Want publieke zorg is de bindende factor van dit netwerk. Daar gaan we voor. Het is een uitdaging, want sommige van onze besturen hebben maar zestig bedden. Eigenlijk zijn het allemaal kleintjes die tegen grote spelers moeten opboksen. Daarom bundelen we onze krachten om een goed antwoord te kunnen bieden. Alleen kunnen we dat niet trekken en dat is nog een reden om tot hier te komen.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/AGENDA

maart

Kortrijk 2 maart
Leuven 13 maart
Genk 20 maart
Turnhout 27 maart

Kindvriendelijke woonomgevingen

De Vlaamse Woonraad, het Kinderrechtencommissariaat, VVJ en de VVSG zoomen met vijf centrumsteden in op projecten die oog hebben voor de ontwikkeling van kindvriendelijke woonomgevingen. Maak kennis met visie, strategie en regionale voorbeelden in de voormiddag, in de namiddag bezoeken we de goede voorbeelden in de gaststad.

www.vvsg.be/agenda

Gent 13 maart Congres en Forum Publieke Ruimte

Topsprekers, straattheater en een pop-uparboretum vernieuwen planning, ontwerp, inrichting en beheer van de openbare ruimte. Mét excursies op 12 maart.

www.congrespubliekeruimte.be

Roeselare 20 maart
Leuven 29 maart

Ethisch beslissingen nemen in de zorg

Wetten, regels, procedures en voorschriften geven niet altijd uitsluitel bij een ethisch dilemma. Persoonlijke overtuigingen en sociale normen kunnen evenmin de maatstaf zijn. Daarom oefenen collega's uit woonzorgcentra in het nemen van ethisch verantwoorde beslissingen, het maken van de juiste keuzes in morele dilemma's.

www.vvsg.be/agenda

april

Leuven 17 april, 12 juni, 9 oktober en 11 december
Werktafels Kwaliteitshandboek Thuiszorg

Het uitwerken van een goed kwaliteitshandboek met toegankelijke procedures die bruikbaar zijn op de werkvloer, vraagt tijd en inspiratie. De deelnemers aan de werktafels krijgen de ruimte om onder begeleiding over de werking te denken en ervaringen te delen met collega's uit de sector.

www.vvsg.be/agenda

Gent Start 20 april
Leuven Start 6 november
LEAN in welzijnsvoorzieningen

LEAN is een van de meest succesvolle kwaliteitsverbeteringstechnieken van de afgelopen decennia. Tijdens deze no-nonsense-opleiding leren deelnemers de filosofieën en technieken van LEAN kennen en toepassen, verspilling op de dienst terugdringen en de effectiviteit van personeelsleden en middelen vergroten.

www.vvsg.be/agenda

Oostduinkerke 23 en 26 april
Pensionering een nieuwe start

Op pensioen gaan is een grote mijlpaal. Het kan een start betekenen van een nieuw of een ander, misschien zelfs een beter, leven. Mensen die tegenwoordig met pensioen gaan, hebben nog een mooie tijd voor zich, die ze vanuit hun eigen mogelijkheden en interesses kunnen opbouwen tot een zinvol bestaan. Tijdens deze residentiële cursus

komen zowel informatievragen aan bod als de beleving van de pensioentijd.

www.vvsg.be/agenda

mei

Noord-Frankrijk 22-23 mei
Werkbezoek duurzaam beleid

In 'Nord' en 'Pas de Calais' bezoekt de VVSG inspirerende Franse praktijken, met de klemtoon op energie, biodiversiteit in de stad, burgerbetrokkenheid, duurzame mobiliteit en duurzame wijken, water en korte keten. Er zijn rondleidingen in Loos-en-Gohelle en Grande Synthe, bezoeken aan voedselprojecten maar ook aan de gemeenten die van mijnbouw omgeschakeld zijn naar duurzaamheid met hernieuwbare energie en biodiversiteit maar ook met aandacht voor de sociale verbondenheid.

www.vvsg.be/agenda

CLARA HERMANS

Gent 24 april

Inspiratiedag Zorg

Zorg nu voor de Zorg van morgen

Dit congres biedt een boeiende beurs met zowel mooie voorbeeldpraktijken als commerciële partners, praktische proeverijen en spraakmakende sprekers die naast inspiratie ook concrete methoden bieden waar u mee aan de slag kunt als beleidsmakers, leidinggevend en medewerkers uit de thuiszorg en de residentiële zorg.

www.vvsg.be/agenda

DURVEN MET DIENSTVERLENING

BURGERS CENTRAAL

KAROLIJN VANDERSTAPPEN

Gent 29 mei

Durven met dienstverlening

Burger centraal

2018 is het jaar van de dienstverlening. Met de verkiezingen aan de horizon beraden medewerkers en politici van lokale besturen zich over hoe het de komende zes jaar beter en anders kan. En dan komt dienstverlening in het vizier. Dienstverlening, die maak je samen. Door samen te werken in de organisatie, maar ook door samen te werken met organisaties en betrokken burgers. Luisteren, dialoog en samen aan de slag gaan. Dat worden de sleutels om dienstverlening uit te bouwen in de volgende legislatuur. Otto Thors (NL) en Murielle Scherre (B) brengen inspirerende keynotes over het wat en hoe van dienstverlening, vandaag en morgen. In 21 sessies zoomen we dieper in op digitalisering, geïntegreerde dienstverlening en co-creatie. Kom ervaring uitwisselen met collega's uit lokale besturen en ontdek nieuwe mogelijkheden op de beursvloer.

Inschrijven kan vanaf 15 maart op www.durvenmetdienstverlening.be.
Geniet tot 15 april van een vroegboekorting.

**INLEVERING
PERONEELSADVERTENTIES**
Lokaal 4 (aprilnummer) – 15 maart
Lokaal 5 (meinummer) – 19 april

Uw personeelsadvertenties
in **Lokaal, VVSG-week**, op de **VVSG-website**
en getweet via **@JobLokaal**

INFORMATIE
monika.vandenbrande@vvsb.be
T 02-211 55 43

Op zoek...

@joblokaal

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Jobpunt. www.vvsg.be/vacatures.

05-03-18

GEMEENTE KONTICH

Teammanager omgeving

GEMEENTE HERENT

Projectmedewerker stedenbouw en

ruimtelijke omgeving

Beleidsmedewerker facilitair beheer

Beleidsmedewerker AGB

GEMEENTE KAMPENHOUT

Bibliothecaris

GEMEENTE OOSTKAMP

Deskundige overheidsopdrachten en

patrimoniumbeheer

06-03-18

OCMW EN GEMEENTE SCHOTEN

Financieel verantwoordelijke

Boekhouder

STAD HERENTALS

Diensthooft stedelijke werkplaats

07-03-18

GEMEENTE MALDEGEM

Diensthooft omgeving

Coördinator omgeving

Coördinator strategie en lokaal sociaal

beleid

OCMW DILBEEK

HR partner welzijn

STAD GEEL

Beleidsadviseur juridische zaken

Deskundige leefomgeving

08-03-18

STAD BERINGEN

Diensthooft wegen en publieke ruimte

12-03-18

GEMEENTE OLEN

Centrumleider lokaal dienstencentrum

14-03-18

GEMEENTE KONTICH

Diensthooft burgerzaken

VENECO

Administratief medewerker

boekhouden

15-03-18

GEMEENTE KONTICH

Projectcoördinator publieke ruimte

19-03-18

GEMEENTE KAMPENHOUT

Stedenbouwkundige

20-03-18

STAD LOKEREN

Coördinator economie en ondernemen

21-03-18

GEMEENTE MEISE

Technisch deskundige

Mobiliteitsambtenaar

Werkleider

21-03-18

GEMEENTE MEISE

Ploegbaas gebouwen

Ploegbaas groen

Ploegbaas logistiek

29-03-18

GEMEENTE LENNIK

Mobiliteitsambtenaar

Omgevingsambtenaar

Facility manager

15-04-18

CIPAL SCHAUBROECK

Consultant beleidsondersteuning IT

bij lokale besturen

Functioneel analist

Helpdeskmedewerker expertisecentrum

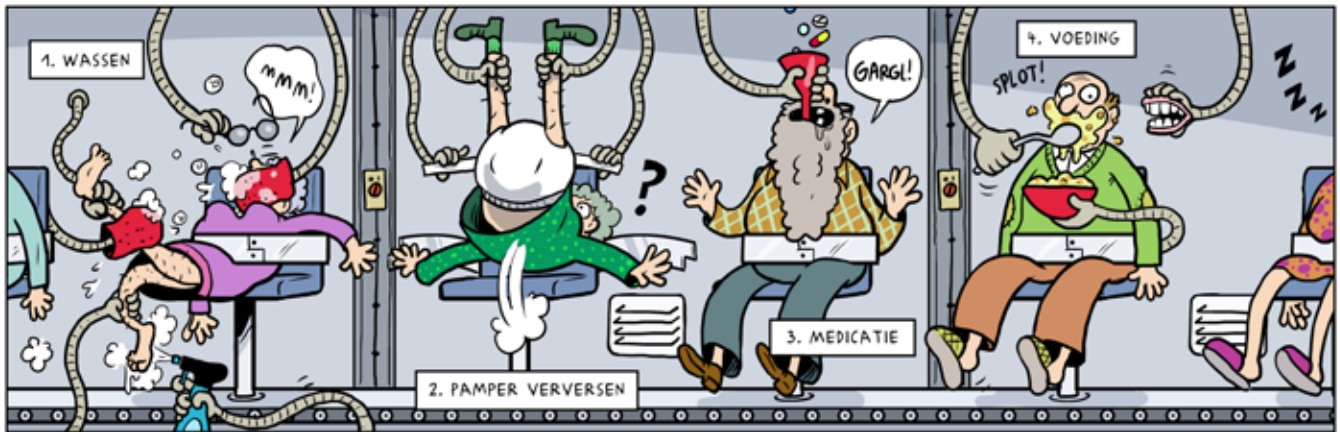
beleid en financiën

Consultant / servicedeskmedewerker

grondgebiedsaken

burgemeester Triljoen

NIX

Het Agentschap Binnenlands Bestuur en het Departement Kanselarij en Bestuur lanceren op 19 maart de gemeente- en stadsmonitor.

De coördinatoren van de gemeentemonitor (Katie Heyse en Hilde Schelfaut) en de stadsmonitor (Luk Bral en Ann Vanderhasselt) heten jullie van harte welkom.

PROGRAMMA

9u30 - 9u45	Lancering gemeente- en stadsmonitor door mevrouw Liesbeth Homans , Vlaams minister van Binnenlands Bestuur
9u45- 10u15	De gemeente- en stadsmonitor: unieke omgevingsscanner voor elke Vlaamse gemeente of stad Wat is de gemeente- en stadsmonitor? Over welke thema's gaan de meer dan 200 statistieken?
10u15 - 10u55	De woon- en leefomgeving door de bril van onze inwoners Hoe graag wonen we in onze buurt en in onze gemeente of stad? Hoe tevreden zijn we over onze woning en de nabije woonomgeving? Wat vinden we over netheid en verkeersveiligheid?
10u55 - 11u35	De leefsituatie in onze gemeenten en steden Een blik op het materiële en sociale welzijn en het samenleven in onze steden en gemeenten.
11u35 - 12u15	De inwoners en hun bestuur Hoeveel vertrouwen hebben we in het gemeente- of stadsbestuur? Zijn we tevreden over de voorzieningen, de dienstverlening en de contacten met het bestuur?
12u15 - 12u30	Slotwoord door Jeroen Windey , administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur
12u30	Broodjeslunch en persmoment

Inschrijven kan via:

binnenland.vlaanderen.be/inschrijving-lancering-gemeente-en-stadsmonitor

Vlaamse
overheid

DEPARTEMENT
KANSELARIJ &
BESTUUR

AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

Geef kleur aan je omgeving

Doe mee met Operatie Perforatie

Bezoek ons op
het Forum Publieke
Ruimte - ICC Gent -
stand nr. 20-21
13 maart 2018

**Neem alvast een
gratis plantje
mee!**

Slim omgaan met regenwater betekent dat we het zoveel mogelijk ter plaatse houden en in de bodem laten dringen. Daarvoor moeten we durven verharding opbreken en groene en blauwe elementen integreren in de openbare ruimte.

Wist u trouwens dat we als mens gelukkiger worden van zingende vogels en kleurrijke bloemen? Laten we het grijs letterlijk doorprikken en biodiversiteit weer volop kansen geven.

Dien uw project in via www.operatieperforatie.be en maak kans op een geldprijs voor de realisatie ervan!